

891.99

Z-42

ԱՐՏԱՇԷՍ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ

ՆՈՐ ՔՆԱՐ

ՏՊԱՐԱՆ "ՇԱՆՔ",

ՂԱԼԱԹԻԱ

1912

Հարցում Առաջ. Ռ. Կարաշահյան

10 NOV 2011

ՆՈՐ ՔՆԱՐ

891.99

2-42

ԱՐՏԱՇԷՍ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ

այ.

ՆՈՐ ԲՆԱՐ

1004
13118

Տպարան « ՇԱՆԹ »

ՂԱԼԱԹԻԱ

1912

ՃԱԿԱՏԱԳՐԱԿԱՆ ՈՒՐՏ

Հիփոկրէնի ես եմ յամառ ուխտաւոր,
 Եւ կէս ճամբան ղիս կը լքէ՝ Պեդասոս,
 Այլ արբենալ աղբերակէն մշտահոս՝
 Դեռ կ'երագե՛մ շաւկած հողէ իմ սափոր:

Եւ սուրբ լերան շէկողերն ի վեր փառաւոր,
 Քարուտ ճամբէն, յիմա՛րօրէն, փոսէ փոս,
 Կը փորձեմ դեռ ես մաղլցիլ յամր, անխօս,
 Մինչ կ'ըզդեանէ ղիս յողնութիւն մ'անսովոր:

Ո՛վ ուխտ, հաւատքդ՝ իմ ճամբորդի ցուսլս ամուր,
 Կը քաշքըշէ ղիս՝ ցորչափ վառ է քու հուր,
 Ո՛վ ուխտ անմեռ՝ նուիրական աղբիւրին:

Եւ կասկածոտ ու դըլիւիկոր՝ այլ յամառ,
 Պիտի քալեմ դերբօւկ ճամբէն, յամրաբար,
 Մինչեւ վերջին կայծն ուժերուս մարդկայի՛ն:

ժող. հրահանգ
44-15-1-1

Պատվոգրով

ընդ պարտադիր համար

~~Ե. Մ. Մ.~~

2/10/19
31.12

ԲՆՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏ

~~Մ~~ Մ Մ Ս Ռ Գ Ի Շ Ե Ր

Վերջա՝ Վերգիներ

Անհո՛ւնորէն խաղաղ գիշերն ամառուան
Կը բարախէ խորհուրդի մը մէջ վսեմ,
Խորն այն լազուարթ միայնութեանց՝ կը հեւան
Ոսկի աչքեր, ծիր-կաթինը ձիւնեղէն:

Մայրադ-որով բընութիւնը յոգնաբեկ
Հանդիստ կ'առնէ գիշերուան մէջ վստաւոր,
Եւ լուսնական իր քաղցրափայլ ժըպտով շէկ
Կ'ոսկեղօծէ վայրանըկարն հեռաւոր :

Պարտէզին մէջ՝ շուշանները ձիւնալանջ
Իրենց նըրբին կը մըխան բոյրն ըղգ-ըլիսիչ.
Հոն՝ ըսփոփել իր վէս հոգին նըրբատանջ
Թոյլատրեցէ՛ք երազողին դառնախիղճ:

Կայծուռիկ մը կ'ուրուազ-ըծէ մութին մէջ
Ըստուգութեան նըրբուղի մը լուսեղէն,
— Իտէալի ճամբան՝ յանդուգն ելեւէջ,
Զոր գիշերուան ալիքները կը թաղեն:

Դեռ մըրմունջներ, հեւքեր կ'երդեն քըրմանման
Ծառերուն տակ, ծաղկանց մէջէն ցընծալիք,
Եւ բընութիւնն իր գորովով մայրական՝
Կ'ապրեցընէ ամէն մասնիկ, ամէն իր:

Ընկողմանած յունասլին խընկահոտ
ձիւղերուն տակ, բանաստեղծը յուլաբար
Կը թերթատէ իր խոհերը վարանոտ,
ձարակ՝ յուզմանց իր քընարին բազմալար:

Եւ կ'օրհներգէ յուզումնավառ շըրթներով
Անասելի գեղեցկութիւնը կեանքին,
Մինչ ոսկեբեր աչքեր՝ վերէն՝ անվըրդով՝
Բանաստեղծին կը բարեւեն ժըպտաղին:

Ա Ն Ր Զ Ա Ն Ք

Գարնան գիշերուան երկինքն է սլաճառ
Լուսնով ոսկեղօծ մառախուղին մէջ,
Կասկածին աչքերն հեշտանքով անձառ
Կը քթթեն քընա՛տ ու երազատենջ:

Ի՛նչ քաղցր է նստիլ պատուհանի քով
Եւ այս խընջոյքին հոգիս անձնատուր
Ծըծել երազը դառն ըսփովանքով,
Մեծ մոռացման մը վայրկեանին մէջ լուռ:

Հոն կ'անդորրի թափն հոգւոյս ծըփանքին,
Որ խաղաղաւէտ լըճի մը նըման
Կ'անըրջէ անշարժ եւ ըզմայլադին,
Եւ ուր կապոյտէն՝ ջահեր կը ցոլան:

Կը հանգչի սիրտս ալ, -- հրավառ խընկաման,
Յուշիկ թմրութեամբն իր կըսկիծներուն,
Եւ կըրօնաշունչ պահը գիշերուան
Անվերջ վայրկեան մ'է վայելքով լեցուն:

X [Գորնան գիշերուան լուսնին տակ պայծառ
Հեշտ է ինձ աշտպէս փորիլ անուրջին,
Ըզգալ ներսս ուժգին կեանքը մըշտավառ
Եւ սըրբել հոգիս իր ցաւերէն հին:

Ա Պ Ր Ե Լ ՈՒ Գ Ի Ն Ո Վ ՈՒ Թ Ի Ի Ն

Գինովնալու՝ երազովը տենչադին
Հեշտանքի մը արբեցութեամբ իրական,
Կ'ըզամ թոթուել չըւառօրէն մարդկային
Իմ գիւրաբեկ ու գերմաքարշ հին պատեան:

Հիւլէներովս անձնիւր՝ լուծուիլ բնութեան մէջ,
Ու թափանցել իսկութեան խորն իրերուն,
Անեզրութեան իբր ուխտաւոր կայծ մ'անշէջ
Անդի՛ն անցնիլ երեւոյթէն դադիւսովիուն:

Եւ կամ ըլլալ սուր սարերու բարձունքին
Աղատագրի արիասիրտ արծուին պէս,
Ու ճախրերուս յազեցընել թափն ուժգին,
Հըպարտութեան թողած ահօս մ'ետեւէս:

Ու թեւերուս լայն բախմամբը զօրաւոր,
Մայր բընութեան լիազորով գիրկն անհուն
Պըտըտցընել երազներըս մենաւոր,
Շըքեղապանծ վեհութեան մօտ սարերուն:

Երանգաւէտ ծաղկանց հոգւովն առլըցուն
Տերեւախիտ անտառներու վայրին լուռ
Կ'ուզեմ ըլլալ հիւր մը, — եղնորդ մը ցնծուն,
Թաւուտներու հոծ գըրկին մէջ թաքթաքուր:

Կայտուել աշտեղ ջինջ առուակի մ'ափին մօտ,
Եղբայրներու, քոյրերու հետ միասին,
Ու վայելել ցնծութիւնը բազմալոյս
Արբեցութեամբ կեանքն ապրելու հեշտանքին:

Հովիտներու ըստուերախիտ վայրերուն
Կ'ուզեմ ծաղիկն ըլլալ, — շուշան մ'անթարշամ,
Բուսած հողին պտտին վըրայ սարսըռուն
Նայուածքի մը՝ ազատ ալցէն ապստամ:

Ու վայելել մեծ բընութիւնն համօրէն,
Ծըծել անոր հոգին, աւիշն ու երանգ,
Արբշիւ կեանքով, կիրքով արբշիւ ուժգնօրէն...
— Երազողի քաղցրիկ անուրջ, սի'ն տեսչանք:

Ք Ա Յ Ք Ա Յ Ո Ւ Մ

Ա՛լ կը գեղնի սողարթախիտ սարիկնան,
Պատըշգամիս դալարագեղ հովանին,
Զոր տերեւներ, դողդոջ, տըրտում վար կ'իյնան,
Ու մահագոյժ սեւ օրուան մը սուգն ունին:

Հոն կը խամրի յետին ողիւյզն ազազուն,
Կը հեռանայ անկից՝ մեղուն յուսահատ,
Ու ցըրտաբլին կապոյտին մէջ՝ շըւարուն՝
Կ'երթայ թռցնել պատրանքներուն իր ջսկատ:

Քանի՜ անգամ այս երգին տակ խընկաւէտ
Ես երկնեցի ջինջ երազներ վեհաշուք,
Եւ կամ առտուն՝ թըռչուններուն զուգահէտ
Մատուցի հոն իմ պաշտամունքս անշըշուկ:

Հորիզոնին հանդէպ, անշարժ, ինքնամիտի,
Իրիկուններն, հոն, երկիւղած տըտմութեամբ,
Քանի՜ անգամ ես հըսկած եմ սըրտատրոփ,
Հոգևոյս վերեւ՝ կասկածներուն իմ սեւ ամպ:

Խորան դաւար՝ խոկումներուս մենամուլ,
Կը քայքայուի պատըշգամիս սարփինան.
Ձոր տերեւներ, իբրեւ յոյսերն իմ ամուլ,
Դողդըղալէն եւ ուժաթափ վար կ'իյնան:

1004
75718

ՁՄԵՌ ԳԻՇԵՐ

Կը հեծէ անվերջ հովը ձըմեռուան,
— Հինաւուրց ոգի,
Եւ կ'եղերերգէ ողբերգը մահուան,
Արցունքի, սուգի:

Ու ձիւնն, ըսպիտակ խորհըրդանշան
Յոյսերու սառած,
Կը տեղայ անդուլ, — ուխտաւոր դաժան
Ու թափառայած:

Հոս, սենեկիս մէջ, մենարան մաքուր
Ու տաճար խոկմանց,
Ես՝ անքուն հոգի՝ պատարագն եմ լուռ
Ու պաշտօնն անանց:

Եւ մինչ կ'երագեմ դժնէ գեշերին
Հըսկող մենական,
Դեռ հովը կ'երգէ սեւ պատարագին
Անվերջ շարական:

Խոհեր՝ գըլխիս մէջ, սէրեր՝ սըրտիս մէջ
Տակաւ կը սառին,
Հոգւոյս պէս՝ թափուր, անլոյս, փառաշէջ,
Սենեակս է լըռին:

Գիշերն է երկայն, անվերջ կ'երկարի՛,
Հոգերով լեցուն,
Ու եղբորէն ներսըս կը մարի
Ձահն երազներուն:

Ու կըզգամ տակաւ հեշտութիւնն անհուն
Յուրտ տուտն ձնութեան,
Մինչ դուրսն արհաւիրտ վայիւնն հոգիւրուն
Կ'ողբայ, — յաւիտեա՛ն:

Այլ իմ գանկիս մէջ մըտածմանցս իմ սեւ
Հիւլէներ ցըրտին
Կարծես ա՛լ դադար կ'առնեն ակներեւ
Ու հոն կը սառի՛ն:

Ա Շ Ն Ա Ն Ա Յ Ի Ն

Աշունն եկաւ վերըստին,
Խոնաւ, մըռայլ, սըգաւոր,
Տերեւները կը թափին
Տըժգոյն, վըտիտ ու չորչոր:

Սուր սարսափ մը անսովոր
Կը սաւառնի իմ չորս դին,
Եւ հոգիս է վերաւոր
Նըման այրի նոր հարսին:

Հանդիսաւոր սուգերուն
Սեւ օրուան մը մօտալուտ՝
Ունիմ կասկածն ես անդուծ:

Եւ հեգնալից ու ժպտուն՝
Կ'ապրիմ ցաւոտ՝ այլ զըւարթ,
Վերապահմանց մէջ հըպարտ:

✕ ԻՄ ԱՅԳԻՍ

Գեղամ Բարսեղեանին

Այդիս դաւար՝ կը սարսըռայ ցընծագին,
Ողկոյղներու մարգարտաշար յորդման մէջ.
Կ'ուռի կայլակը մեղրալից հատիկին՝
Օծուած այգուն արծաթափայլ ցօղով դէջ:

Համայնասփիւռ կարմիր համբոյրն արեւին
Կը կայծկըլտի ծիրաներփնեան ցուրերով,
Ու կը խայտայ մենարանիս փոքր այգին՝
Առտըւան մէջ, օրուան սեմին վըրայ զով:

Կը մըլըըրճին մատներս, յուզմամբ երջանիկ,
Տերեւներուն ագուցուածքին մէջ տամուկ,
Ու կը ճըռփեմ ատոք ողկոյզն անդրանիկ,
Իբրեւ մարդբիտ, իբրեւ մաքուր դերին խունկ:

Կը խորտակուի ակռաներուս տակ՝ լեցուն
Հատիկներուն մեղրածորան սաթն անխալ,
Ու կ'ըմբռնան մ'հեշտապարդեւ ջինջ քաղցուն՝
Որ կ'ամոքէ բերնիս պապակը մըռայլ:

Ու կը մըղուի երակներուս մէջ՝ շինիչ
Թափանցանց հոյզն անճառելի նեկտարին,
Եւ կը մոռնամ ես ամէն բան քիչ առ քիչ,
Վայելքին մէջ արբեցութեան այս խորին:

ՇՈՒՔԵՐՈՒՆ ՏԱԿ

Կընձններու բուրումնաւէտ շուքին մէջ
Կը սարսըռայ դալարին.
Բիւր ցուքերու քըմշոտ խաղն ու ելեւէջ
Թուփերուն տակ կը մարին:

Ձեփիւռն անուշ, անհո՛ւն համբոյր խընկաւէտ,
Կը մըլմընջէ ծառերուն,
Սաղարթներուն մէջէն, ու երգմը քովէդ
Կը խուսափի դէս հեռուն:

Արծաթ, ոսկի միջատներու խօլ, անսանձ
Պարսեր կ'ըմպեն հրճուադին
Երանութեան այս վայրկեանին ծոցն անանց՝
Անուրջն օրուան մը կեանքին:

Կ'ալեկոծի աղու կանանչն արտերուն,
Նըման ծովի սընդուսին,
Հարսնուկներուն շըրջադդեստին ջինջ արիւնն՝
Կը պըսպըղայ մեր չորս դին:

Ու կը շընչեմ խունկը բոլոր խոտերուն,
Ծաղիկներուն անծանօթ,
Եւ կ'արբենայ հողիս թաղծոտ՝ զաղփաղփուն
Երազներուն իմ անօթ:

Մայր բընութեան մասնիկներուն՝ տարփօրէն՝
Համակրութեան ցանցեր բիւր՝
Կը ւրծորդեն իմ էութիւնս համօրէն,
Հիւլէներս իմ անձնիւր,

Ու կ'օրհներգէ հողիս, — տաճար անձկութեանց,
Սաղմոսը նոր ցընծութեան,
Եւ փախըստեայ անուրջներուս իմ անսանձ՝
Կ'ուրուադըծուի ջինջ ատեան:

Կընձնիներուն բուրումնաւէտ շուքին մէջ
Կը սարսըռայ դալարին,
Ու ցոլքերուն քըմայքներն ու ելեւէջ
Թուփերուն տակ կը մարին:

ՃԵՐՄԱԿ ՏՕՒԸ

Քընաթաթախ մըսկոտ առտուն ձըմեռուան
Կը սարսըռայ ձորձերու մէջ ձիւնեղէն.
Ձինջ է երկինքն, ամայութեանց օթեւան.
Կը ծաղկի այդն հեռաստանին լեռներէն:

Թարմ արեւին պայծառ ժըպիտը անհուն՝
Կ'ոսկեղօծէ փառքը ձիւնէ շուրջառին.
Բիւր զանակներ, կայծեր՝ հեռուի բլուրներուն
Մարդարտապատ կողին վըրայ կը վառին:

Լեռնանըկար հորիզոնը փառաւոր,
Սէգ շըղթայում՝ աղամանդեայ բուրդերու
ձերմակ հըրդեհ մը կը վառէ անսովոր,
Տարաշխարհիկ շըրդեղութեամբն իր հռոժկու:

Հափիւղաներ կը քանդակուին ձիւնին մէջ,
Անճառելի փողփողում մը՝ ամէն բան,
Եւ ցոլքերու խըտղըտանքն ու ելեւէջ՝
Կը խաղխըղեն ձիւնին սընդուսն անսահման:

Մեծվայելուչ է ամէն իր, ամէն ինչ,
Կըրօնական խորհուրդով մը սըրբանուէր,
Ու ձըմեռուան տօնն ըսպիտակ ու շինիչ՝
Կը թելադրէ ինձ դարնաւէտ անուրջներ:

Ամենուրեք խաղաղութիւնն է համակ,
Մեծ հաշտութեան մ'օծումն ունի ամէն բան,
Ու վեհ տօնին պայծառութիւնն անապակ՝
Կը համակէ հոգւոյս ծալքերն իմ խոպան:

Աստուածային ոսկերչութի՛ւնն է վըսեմ,
Որուն առջեւ կը ծընրադրեմ հոգեղմայլ,
Եւ հոն միտիկ հեշտութիւնը ես կ'ըմպեմ
Նըւիրական ձերմակ տօնին մաքրափայլ:

Զ Մ Ե Ռ Ո Ւ Ա Ն Գ Ի Շ Ե Ր

Յուրտ սենեակին առանձնութեան՝ զուրմ հըսկող,
Եւ գերեզման՝ երազներու անանուն,
Դուրս կը նայիմ պատուհանէս հին, լըքուն,
Ձիւն գիշերուան տըրտմութեան մէջ մըթասքող:

Խորն երկինքին ու իմ վերացմանցս օթեւան,
Ոսկի աչքեր ինձ կը քըթթեն մըտերիմ,
Ես՝ մոռցըւած իմ երգերուն կը խորհիմ,
Որք շըրթներէս թեւ առնելով հոն թըռան:

Աւանն ամբողջ՝ քունի մը մէջ ինքնամփոփ
Կը մըրափէ եւ գիշերը ձմեռուան
Հազած դըժնեայ իր ըսպիտակ ցուրտ սաւան,
Կը մըտածէ խոկման մը մէջ սըրտատրոփ:

Ձիւնապայծառ տանիքներուն վրայ մաքուր՝
Ոսկեճամուկ ասղընտումներ կը խաղան,
Թանձր ըստուերներ՝ պատկերներուն ձմեռուան
Արհաւրալից շըրջադիծ մը կուտան սուր:

Խաղաղական լուռին ծոցէն խորամանկ,
Փողոցին մէջ շուն մը կ'ոռնայ լալադին,
Եւ յեղակարծ՝ հաստ ճոկանը պահակին
Հեռուններէն կուտայ մերթ խուլ արձագանդ:

Կը պարզըւի դաշտերուն մէջ անկինդան
Ըստուերալից վայրանըկտրն ըսպիտակ,
Ու ոսկեզօծ մառախուղի ծովին տակ
Ուրուատեսիլ երեւոյթներ կ'արթըննան:

Լեռնադընդեր լայն հորիզոնն առնական
Կ'ուրուադըճուի, - դըժնեայ պատկեր խըստադէմ,
Ուր սարերը կը խիզախեն երկնից դէմ
Իրենց մըռայլ ըստուերները մենական:

Ճերմակութեան կը փայլի փառքն անսահման
Լուսնին խարտեաշ երազին տակ փայլայտոտ,
Եւ բընութիւնն ամբողջ, յոգնած մայր գըթոտ,
Կ'երկնէ յուշիկ ջինջ առտուններն իր վաղուան:

Լուռ սենեակիս առանձնութեան քուրմ հըսկոդ,
Եւ գերեզման՝ իմ հոգերուս անանուն,
Դուրս կը նայիմ պատուհանէս խուլ, նըկուն,
Ձիւն գիշերուան խորհուրդին մէջ մըթասքող:

ԱՔԱՍԻԱԻՆ ՆԵՐՔԵՒ

Աքասիան ներքեւ ըստուերն է փափուկ,
Ժամադրավայր անուրջներու խուսափուկ:

Նուրբ հեշտութեան անկըշուելի մըթնողորտ,
Որուն՝ հողիս է երկիւղած յաճախորդ:

Կ'ընկողմանիմ կանանց թուշին խորն անդոյր,
Այն ոսկեղօծ ըստուերին մէջ խընկաբոյր,

Եւ ընդ երկա՛ր աչքերս անթարթ կը դիտեն
Ներկինքը ջինջ՝ սաղարթներուն ընդմէջէն:

Ճակտիս վըրայ, մաղերուս մէջ՝ անհամար
Զանակներու կը դեղերի խօլ մէկ պար,

Կ'իյնայ աշտիս վըրայ տերեւ մը վերէն,
Եւ մեղու մը մեղրով արբշիւ՝ յամրօրէն

Կուգայ թառիլ անձկոտ շըրթանցս իմ վըրայ,
Ուր ցանկութեան խըտղըտում մը կը սարսուայ:

Ու կը մընամ արբեցութեան խորն այս լուռ,
Ի՞նչ եմ ես ինքս, անեւ երա՞զ մ'ոսկեհուն,

Լըքուած յո՞յս մը մոռացութեան աշխարհին,
Թէ՛ դահաղուրկ աստուծոյ մը ձոյլ անդրին:

Ու կ'երազեմ... ես ինքս՝ տարտամ ուրուական,
Փայլ մը ոչինչ, կայծ մը, պարապ մէկ վայրկեա՛ն:

Զ Ի Ի Ն Ը

Անհունութեան չորս ծայրերէն,
Գաւառներէ անծանօթ,
Կը տեղայ ձիւնն առատօրէն,
Ջըղադալար ու տենդոտ:

Մըթնոլորտին մէջ դողահար
Կը պարէ ձիւնն ըսպիտակ.
Հովն է՝ դըժնեայ ջութակահար
Մահուան տօնին այս պիտակ:

Ու երկինքէն անուրջներ բիւր,
Մըտածումներն անարատ,
Վար կը թափին, կ'իյնան ըսփիւռ
Երկրի վըրայ մահառատ:

Ո՛վ երազներ, արդեօք ինչո՞ւ
Կը վըտարուիք երկինքէն,
Բարձրութիւններն այն օդաչու
Կը փորձեն ձեզ պահել քէն:

Ո՛վ ձիւն մաքուր, ո՛վ դաղափար
Վըսեմութեանց անառիկ,
Դեռ կը տեղաս թոյլ, յամրաբար,
Յրուուն, թրթռուն, թափառիկ:

Ի՛նչ, համակե՞լ կը փորձես դուն
Մաքրութեամբըդ յաղթական
Մըթին երկրին, երկրին տրտու՞մ
Սալայատակն անկենդան:

Այլ՝ կոչումիդ երկրակենցաղ
Անձնանըէր մարտիրոս,
Իբրեւ տրիտուր, ո՛վ ձիւն, աւա՛ղ,
Ոտքի կոխանն ես մարդոց:

Ու կը հալիս, ու կը հատնիս,
Հատիկներդ ա՛լ թեւ չունին:
Արդեօք ճերմակ կարօտն ունիս,
Դըժբախտ կարօտն անհունին:

ԱՇՆԱՆ ԳԻՇԵՐ

Աշնանային խաղաղ գիշերն՝ ուրուամիտն
Կը սըպըրդի մենութեան մէջ սենեակիս.
Շքեղ Տոգը տարտամ յոյսի մ'ըտարտամն՝
Կը խըռալէ լուռ, ինքնամիտի իմ հոգիս:

Կ'ըմպեմ նեկտարն առանձնութեան ումպառ ումպ,
Սիրտըս՝ ըզգաստ եւ քաղցրօրէն ըսկեպտիկ,
Եւ հինաւորց երազներուս յետնեալ խումբ
Սյցեութեան կուգայ նորէն ինձ յուշիկ:

Աշնանային գիշերն է լուռ, անվերջ լուռ.
Ջեփիւռ մը ցուրտ՝ կը դգուէ հուրքն այս ճակտին,
Եւ աստղերուն նախաճընքըրը ոսկեհոռ.
Երազաւէտ ժըպտով մ'ինծի կը ժըպտին:

Ոսկի շողեր՝ սիրտս երկինքի իրերուն
Կը լըծորդեն, ու բաղձանքներս իմ թեւատ
Կ'առնեն թըռիչ, — պար թիթեռանց շըւարուն
Գիշերային տարտամին մէջ՝ յուսահատ:

Առընչութեանց վարմն՝ էութիւնս իմ համակ
Տիեզերքի հիւլէներուն անհամար
Կը շաղկապէ, եւ յոյզն ունիմ անսարկով
Նըւիրական հաղորդութեան այս անճառ:

Սենեակս է լուռ՝ ու պատուհանս է մըթին.
Կըրթընած եմ անոր առջեւ սըրտաբեկ,
Ու խորն անտես՝ հոգւոյս անխոյզ անդունդին
Կը կոյլտիեն լուսին ցուքերը բեկբեկ:

Կըրօնագեղ գիշերն է լուռ, որքա՞ն լուռ.
Խիտ ղեփիւռ մը կը զարնըլի իմ ճակտին,
Եւ երկինքին քընատ տչքերն ոսկեհոռ՝
Ինձ կը նային քաղցրիկ ժըպտով մըտերիմ:

ԱՇԵԱՆ ԾԱՂԻԿՆԵՐ

Քաղցր ու գլխիկոր ծաղիկներն աշնան
կ'երազեն մենիկ.

Չըկայ գըթուկեամբ հարցընող սուկայն՝
— Ո՛վ դուք, ե՞նչ ունիք,

Եւ կը դալկանան ու կը թարշամին.
Խորհուրդ են համակ.

Սուրբ միայնութեան ու մոռացումին
Մաքուր նահատակ:

Աւտուն՝ անոնց հետ հոգիս կամեցաւ
Խօսիլ քաղցրօրէն,
Այլ չը պատմեցին իրենց սուգն ու ցաւ,
Լո՛ւռ էին նորէն:

Ու յամբ, հեռացայ, ես ինքս շըփոթ,
Յարգանքով լեցուն,
Լի՛ կարեկցութեա՛մբը վերապահօտ՝
Չըսուած ցաւերուն:

ԽՈՒՆԿ ԵՒ ԲՈՒՐՎԱՌ

Հոգիս բաւ ինծի.

Ներեցեալ զիտրեան ըղձանք ունիմ.

Կրբուէ՛ առ այն՝ երբ ձեռնհաս ես.

Ըսի՛ ձեզիմ ըսէ՛, ա՛յ բան մի՛ ըսեք.

Երբ տունը մարդ կայ, մէկ բառ բաւ է:

ՕՄԱՐ ԽԱՅԵԱՄ

ԱՅՍՊԷՍ, ԿԵԱՆՔԻՆ...

Այսպէս, կեանքին դեռ կը փարիմ երբ, աւճադ,
Պատրանքներուն մասնատուին է ա՛լ թափուր,
Երբ յոյսերը կը խորտակուին զերդ փըրփուր,
Ու կը փըչէ ոչնչութեան քամին պաղ:

Զի՛ կը մոգէ զիս դառն հեշտանքն ունայնին,
Անդորրն ունիմ ա՛լ չը խաբուող սըրտերուն,
Եւ զի բոլոր տեսիլներն անկայուն,
Անճառելի թուլքի մը մէջ կ'անհետին:

X Վայրալատին գեղեցկութեանց վեհ տաճար,
Ես կը սլաշտեմ բընութիւնը մայրական.
Բա՛ց է հոգիս իր խորհուրդին մոգական.
Դիւթանքն անսր զիս կ'առնէքն է չարաչար:

Դեռ կը սիրեմ... վախճող ցուքերը թրթռուն,
Պծուած՝ տըրտում գեղովն անդարձ կորուստին,
Եւ խորհուրդի խորշն՝ ուր ինծի կը ժլպտին
Բիւր տեսիլներն անմեկնելի իրերուն:

X Ու կը վարիմ կեանքին,—սույմանն իսկ ըստոյգ՝
Այս նըրբասամ ու հեշտաւէտ խնջոյքին,
Միշտ ջերմեռանդ, միշտ աւելի սըրտադին,
Հոգիս՝ կայծ ու հեղնանք, ու սիրտս ալ խարոյկ:

Տ Խ Ո Ւ Ր Մ Ո Ւ Ս Ա Յ

Մուսա՛յ, նորէն երազներուն գիրկն անկեան
Դուն կ'անցընես տաղնապալից ժամ մ'երկար.
Նայուածքդ ինչո՞ւ թախիծն ունի դիւթական
Ազնիւ ու լուրջ հոգիներուն սրգաչար:

Կը տաղնապե՞ն քեզ յուշքն ասկի երազոց,
Որք հեռացան քենէ մեղմիւ՝ այլ անդարձ.
Սիրտըդ ունի ծածուկ, աւա՛ղ, այլ սուր խո՞ց
Հին սէրերուդ ուրուականէն հալածուած:

Կ'անդրադառնամ քու անհամար իղձերուն,
Որոնց մոխիրն հիմա ունիս սըրտիդ մէջ,
Կամ երգերո՞ւն որք մարեցան հուսկ հեռուն,
Վերջալոյսին ծոցն՝ օրուան մը վաղաշէջ:

Բուրմունքնե՞րն են, ցուքե՞ր, ձայնե՞րն անցեալին
Որ կը յուզեն յիշողութեանցդ հորիզոնն,
Ու կ'երազե՞ս թէ մոմերը կը հալին
Պաշտամունքի նըւիրական անկեան խորն:

Դուն չես ըսեր սակայն ոչի՛նչ ոչ ոքի՛
Արկածներէն՝ հըսարտ հոգւոյդ մենասէր, ...
Եւ անտարբեր՝ ըսողքտանքին աշխարհի,
Կ'ուզես ապրիլ անկախութիւնդ անըստուեր:

Այս իրիկուն, ո՛վ քոյրն հոգւոյս մըտերիմ,
Կը տազնապես զիս՝ տըրտմութեամբդ անսովոր,
Ու չեմ գիտեր ես ալ արդեօք ի՞նչ ունիմ,
Որ արցունքներ կ'ուռնին, անձայն, սըրտիս խոր:

ՊՂԾՈՒԱԾ ՊԱՏԱՐԱԳ

Օր մը զիս մարդիկ շատ շքուայլ գըտան
Սըրտիս բոցաթեւ խոյանքներուն մէջ,
Խոյանքներ յախուռն, ճախրանք բազմատենջ՝
Յանդուգն իղձերու թեւերուն վըրան:

Ու պատշաճութեան համար ես՝ լըռին՝
Մարեցի բոցոտ կանթեղն աչքերուս,
Եւ ալ կարծեցին թէ ցուրտ ու անյոյզ,
Մարեր է մաքուր խունկը բուրվառին:

Այսօր՝ ես քուրմն եմ դէմքով սառնորակ,
Որ իր եսութեան խորանին վըրայ
Դըժնէ աղօթք մը դեռ կը մըրմըռայ,
Իր սիրտն ընելով աճյոտեղ պատարագ:

Եւ յօժարակամ՝ այլ տառապագին,
Կ'ըստուգէ թէ իր հոգին ամպարիշտ
Կը խռտանդէ մերթ անսահման մէկ վիշտ,
— Զըղջն՝ ամը լըբման աշխարհիկ կեանքին:

ԶՄԵՌ ԳԻՇԵՐ

Զըմեռ գիշերն է իմստ եւ ցուրտ,
Կ'առաջանան ժամերն երկայն:
Երողներուս իմ խառն աճուրդ-
Կը համակէ զիս լըռելեայն:

Խորհըրդաւոր, անշարժ ու լու՛ռ,
Ծալլած նայուածքն իր մետաքսէ:
Մատներուս տակ հեշտասարսուռ,
Իմ սեւ կատուս խո՛ր կ'երագէ:

Սենեակին մէջ, շուրջը թոնրին,
Կը լըւէ մայրս՝ օթոցն հերոսան,
Քոյրս, անուշիկ տըղեկ, լըռին,
Կը հիւսէ իր անվերջ գուլպան:

Եղբայրս, անձայն ու մըտամիտի,
Կը մըրոտէ էջ մ'ըսպիտակ.
Ես՝ կը համրեմ սըրտատըրով՝
ժամացոյցին անվերջ թիք թաք:

Ու ծեր հայրըս, ձակատն հակած ...
Հին մատենին վըրայ խոշոր,
Դեռ կ'որոճայ իր հին կտակած,
Ունայնաքեկ սըրտով խոժոռ:

Եւ լամբարին բակն՝ երազուն
Հինդ ձակատներ կ'ոսկեզօծէ:
Ճիշտ ալսպէս էր ձըմեռն, հերոսն,
Գա՞լ տարի . . . գուռդ ինձի դոց է:

Ձըմեռ դիշերն է ցուրտ կարի՝
Եւ յուսաթափ եմ քիչ առ քիչ.
Ձըմեռ դիշերը կ'երկարի՝
Եւ սիրտս ունի հոգ ու կըսկիծ:

ԱՌԱՋՆՈՒԹԻՒՆ, ԵՐԱՁ...

Առանձնութիւն, խոհանք, երազ, լըռութիւն,
Խաղա՞ղ ծաւքեր հոգւոյս՝ դեռ շա՛տ դիւրազած,
Անըրջանքի ըստուերալից քաղցր անկիւն,
Կը սիրե՛մ ձեզ, ըզձե՛զ միշտ եմ փափաքած:

Ձեր ծոցին մէջ կը քաղցրանան տըրտմաւիւն՝
Անյաղթելի իմ զոռանքներս ինքնաբոյս.
Հոն կը կանգնէ խաղաղութիւնն իր բագին,
Ուր կը հըսկեմ մաքուր օծմանն իմ հոգւոյս:

Առանձնութիւն, երազ, խոհանք, լըռութիւն,
 Դըրոշմն ըստոյգ՝ մեծ, վեհաշուք իրերու,
 Ես, ծընրադիր նըլաստ մասնիկը փըցուն
 Ձեզ նըլիրուած ընծայացու մ'եմ հըլու:

Պ Ա Տ Ա Ր Ա Գ

Վարդեր՝ հողւոյս մէջ
 Կը թօշնին դալկոտ,
 Վարդի թերթեր գէջ,
 Թարմ ու մըշկահոտ:

Գարուն մ'իմ սըրտին
 Մէջ կը գունատի
 Ու հոն կը փըթթին
 Յաւեր նորատի:

Հոն՝ կը նուազին
Ջահերն աղուալոյս
Իմ անհընարին
Յամառ յոյսերուս:

Ու կը մըթնէ, ո՛հ,
Տաճարն ամայի.
Հոգիս է դըժգոհ
Տաղնապնդով լի:

Կ'երկարե՛, — մինչ ո՞ւր,
Խորհուրդն անծանօթ,
Ու կը մըթայ, լո՛ւռ,
Խուկն անուշահոտ:

Եւ արբեցութիւնն
Այս ցաւին անդուլթ
Կը լընու անքուն
Կեանքըս բաղմաստա:

*phs m. 3000/1
vht. 2000-4000*

ԳԻՇԵՐՈՒՄՆ ՃԱՄԲՈՐԴԵ

Գիշերուան մէջ խոր ու ցըրտին՝
Հէզ ուղեւորն է մոլորեր.
Կը դողդըղան մտն անդունդին
Իր յոգնած ալլ յամառ քայլեր:

Կարմիր կայծ տ'է հողւոյն թիրախ,
Հեռո՛ւն թանձըր խաւարին մէջ,
Ու կը քալէ, մութ է, աւա՛ղ,
Ալլ կայծն արթուն, կայծն է անշէջ:

Կը քալէ ան , - ուրկի՞ց ի վե՛ր ,
Բոպիկ , փըշոտ ճամբաներէն ,
Ու կ'արիւնին իր կարեւէր
Ոտքերն՝ յոգնած անհունօրէն :

Եւ չը հասած կայծին երբէք ,
Պիտի մարի՞ գիշերուան մէջ .
Կասկածն է սուր ճամբորդին հէգ ,
Այլ կայծն արթուն , կայծն է անշէջ :

Պիտի քալէ՛ ան յաւիտեան ,
Մինչ հուսկ կաթիլն իր ուժերուն .
Գիշերն ի՛նչ փոյթ , ի՛նչ փոյթ ճամբան ,
Երբ կայծն՝ անշէջ , կայծն է արթուն :

Վ Ե Ր Ա Դ Ա Ր Ձ

Եկո՛ւր , քընար , սեւ օրերուս ընկերդ իմ ,
Մատներուս տակ մոռացութեամբ ոճրագործ ,
Եւ յադեցուր կարօտները մըտերիմ
Ձըւարճաւէր յիմար սըրտիս իմ անփորձ :

Եկո՛ւր , քընար , առ'ւր ինձ կուրծքդ , գրկե՛մ քեզ ,
Մոռացութեան ազաշաւով զըջահար ,
Եւ յոյզերուն կոհանները դէզ առ դէզ՝
Թո՛ղ կուտակուին սըրտիս վըրայ , — խօլ ժամհար :

Պատրանքներու թիթեռներուն հոյլն յետին՝
Կը խուսափի հորիզոնին շուքին մէջ,
Ու ցաւազին վանկերն աղու երգի մ'հին
Հոգւոյս խորը կ'առնեն յուշիկ ելեւէջ:

Ժողովե՛նք հետըդ փունջը ցրուուն վանկերուն,
Ու հոն փնտռենք մըխիթարանքն ապահով,
Յուրեր, կայծեր կը մարին մեր շուրջն, հեռուն,
Ու կը փըչէ միայնութեան ցըրտին հով:

Վաղ քեզ մոռցայ, լըբուած քընա՛րս իմ տըխուր:
Անփութութեան ճամբաներուն մէջ մոլար,
Ու վերադարձն հոգւոյս՝ լի է գերասուր
Տազնապներով եւ հոգերով խըղճահար:

Մի՛ անդամներ դժբաղտ այս սէրն յետամնաց,
Թո՛ղ թըրթըռան նորէն ինձմով քու լարեր,
Եւ սըրբաղան պահարանին դռնէն բաց
Նոր սաղմոսներ թող թեւ առնեն դէպի վեր:

Եւ թող ըլլայ երգն այս նորոգ՝ երգ մ'անանց,
Փառաբանանք՝ անուրջներու աշխարհին,
Ու թաղծաբեկ սըրտեր իբր թող ժամանց՝
Մըխիթարեն անով իրենց վիշտերն հին:

Եկո՛ւր, քընա՛ր, միակ դուն ինձ բարեկամ,
Պատմե՛նք յուշիկ մեր երազներն իրարու,
Մեր ցաւին մէջ մինակ, հըպարտ այս անգամ,
Եւ հեզնանքէն մարդոց իսպառ մենք հեռու:

ԿԱՐՕՏՆԵՐՍ

Հոգւոյս խորը կարօտներ կան
Որ կը քանդեն զիս օրէ օր,
Ինչպէս բոցին կարմիր լեզուն
Մոմին ճերմակ մարմինն աղուոր:

Կարօտներ կան խորը մըտքիս,
Որ անդադար զայն կը փորեն
Լա՛ւ, ի՞նչ է վերջն այս ցաւերուն,
Լուռ՝ կը խորհիմ ես ինքնիրեն:

Ու կը լայննայ վէրքը տակաւ
Զը դարմանուած կարօտներուն.
Ոչ ո՛ր գիտէ զանոնք, ի՞նչ վոյթ,
Ես դադարն եմ այդ ցաւերուն:

Զընչի՞ն ցաւեր, է՛, ս՞իլ գիտէ.
Խորհուրդներն են անոնք հոգւոյս.
Մեծ երազներ եւ իղձեր վառ
Կը մարին խորն այդ ցաւերուն:

Ու կարօտներն իմ մեծամուլ
Կ'ըսպառեն զիս մինչեւ ցըմահ,
Ինչպէս բոցի կարմիր լեզուն
Մոմին մոքուր մարմինն աղւոր:

Ն Ե Ր Շ Ն Ջ Ո Ւ Մ

Ահո՛ւնք վըճիտ, անճառ յադուրդ՝ իմ հոգւոյս
Անյաղթելի երազատենչ ծարաւին,
Կարօտըդ զիս կը հալածէ տակաւին.
Քու հըմայքէդ ես չը կըրցայ դեռ տալ խոյս:

Դուն կը բըզլիս ապառաժին կողէն կոյս,
Մաքո՛ւր կայլակ, օծուած լոյսովն արեւին,
Ու կը ցոլայ քու մէջ միատիկ անհունն հին
Ուր կը սիրեմ ես ընկուզիլ խորասոյճ:

Պայծա՛ռ ահուհ, մի՛շտ աւելի մաքրափայլ,
Քու մէջդ՝ ինքզինքս ես կը դիտեմ հոգեղմայլ,
Անճառելի արբեցութեանդ անձնատուր:

Ու կը քալեմ դերբուկ ճամբէն անուրջին,
Դեռ տողորուած խանդովն՝ օրուան առաջին,
Յոգնած՝ այլ քու ջերմ հաւատքով սիրտս ամուր:

Ա Ն Ե Լ Ե Ր Ա Ձ

Մեծ երազէ մ'հալածական
Քընաշըրջիկ մ'եմ թափառկոտ,
Փախած դիշեր՝ մ'ասպնջական
Նոցէն մօրըս բազմակարօտ:

Ու կը քալե՛մ: Գիշերն երկայն,
Գիշերն անհուն՝ դեռ կ'երկարի,
Եւ կ'ուշանայ նըւիրական
Արշալոյսին ցուրը բարի:

Անհրնարին մեծ երազն այն
Գիշերն ինձ հետ պիտի մարի՞:
Կը թանձրանայ գիշերն երկայն,
Գիշերն անհուն՝ մի'շտ կ'երկարի՞:

Սարսափս է մեծ ու վերքս է խոր,
Պիտի ընկճի՞մ, անյո՞յս եմ ալ
Ու չեմ կըրնար քայլամուտը
Մօրս խկ ծոցը վերադառնալ:

Օ Ր Ս

==

Ո՛վ իմ օրըս, անվայլ, ոսին, անշըշուկ,
Նդերական՝ պարզութեամբ զգալի և հարկարժ,
Միօրինակ ո՛վ իմ օրըս մահաշուք,
Խաչելութեանս խորհուրդովը բեռնաբարձ:

Կը ճաշակեմ՝ մոռխփոր ու լի հեշտանքով
Անկիւնիս մէջ՝ ողբերգութիւնդ մըտերիմ,
Եւ իրիկուան, անվերջ ճամբուն երկայնքով
Կ'երթամ փնտռել իմաստն օրուան մ'իմ կեանքին:

Հոն՝ կը ծըծեմ լըրջութիւնը խորհուրդիդ,
Աննըշա՛ն օր, ո՛չ մէկ դէպքով յողնատանջ,
Մարդիկ կ'անցնին քովէս համըր, անժըպիտ,
Անեղ ուխտին դաժան ճամբէն աննահանջ:

Ու կ'ապրիմ քեզ թէ չեմ ապրիր, օ՛ր նըսեմ,
Ես ինքս իր մ'եմ ալլելս անյայտ ու մըթին,
Եւ մոռցուած խաչելութեան այս վըսեմ՝
Քաղտնածածուկ խընկոտ խորանն մըտերիմ:

ՍԻՐՏՍ ԱՆԲԱԻ ՍՈՒԳԵՐՈՎ. . .

Սիրտըս անբաւ սուգերով է բեռնաւոր,
Մինչ՝ հեղնօրէն՝ դեռ պէտք է որ ես ժըպտիմ:
Անկարելի արցունքներուն պէտք է որ
Ես վաշխայեմ հեշտին ցաւը մըտերիմ:

Ու կ'ընեմ զայս, Մայր-բընութեան անձնատուր,
Հըպարտ՝ իմ խուլ, իմ անծանօթ սուգերով:
Կ'անցնիմ կեանքէն՝ հանդարտ քայլովս իմամուր,
Ու դէմքըս ա՛լ չունի սուգ, ցաւ կամ վըրդով:

Երազաւէտ առտուները կը դիտեմ,
Եւ կամ քրքռումն՝ ըստուերալից իրիկումն,
Կամ գիշերուան լոյսերուն հետ դէմ առ դէմ
Ես կը փընտռեմ հոգւոյս վերջին օթեւանն:

ՈՐԳԱՆ ԶԳԱՍՏ...

Որքա՞ն ըզգաստ եմ, ո՛վ հոգիս, ա՛լ ոչինչ
Կը մնայ ինձ երբեմնի խօլ աւիւնէն:
Խաղաղութիւնն ունիմ ծովի լանջքին ջինջ,
Եւ երկինքին՝ երբ հոն աստղեր կը հըսկեն:

Ժըպտուն դիմակն իմ հաշտութեանց գերազոյն,
Կը լուծուի հոն ցասման կընձիւռ յետին,
Եւ անխոհեմ բոցէ կիրքերն իմ հոգւոյն
Պարզ աչքերու սահմաններէն կ'անհետին:

— Ո՛հ, դառնահամբ իմաստութիւնն այս ինչո՞ւ.
Ալ չե՞ս փորձեր պատրանքներըդ կարկըտել:
— Չէ՛, վաղն աշունն է, եւ քանզի այս առտու
Մաղերուս մէջ տեսայ արծաթ դոյզ մը թել:

Ք Ն Ա Ր, Գ Ի Տ Ե Պ...

Քընար, գիտե՞ս տրտմութեանը ժլպտալիք
Անկեղծութեան չեն հաւատար, ինձ ըսին:
Ինչո՞ւ, զի դուն երբէ՛ք, ո՛ր մը, չուղեցիր
Նըւաստանալ թաց աչքերուն ցոյցով սին:

Առտուններուն ցընծութեան մէջ՝ թրթռաւ՝ դուն
Մեղամաղձոտ հրճուանքներըդ խաբուսիկ,
Եւ մեղմագին՝ հըծծէ՛, երբ գայ իրիկունն,
Խորհըրդապահ ըստուերի մը ծոցն հեղիկ:

Ու թո՛ղ ըզքեզ ա՛լ չը լըսեն, ի՛նչ օգուտ
 Դառնալ մարդոց գընահատման նըշաւակ,
 Գիտե՛ս, աշխարհ իր վառքերով բազմասուտ
 Չարժեք խորհուրդն անկեան խորշի մ'ամրափակ:

Handwritten notes:
 Կեցիմ Բոթեօն
 2-րդ հատոր
 4

ԴԻՏԷ՛ ՀՈ՛ԳԻՍ...

Դիտէ՛, հո՛գիս, պատուհանէդ մըշտանոյն,
 Որ կը բացուի տիեզերքիդ վրայ չըւառ,
 Դիտէ՛ լըռին՝ վերադարձող ցուրտ աշունն,
 Եւ ամփոփուէ քաղցր եսութեանդ մէջ յամուռ:

Դիտէ՛ հեռուն՝ թըթաստաններն ու այգին
 Որ կը դողան ցուրտ հովին տակ՝ դեղնահար
 Եւ աւելի հեռուն՝ գիւղիդ սահմանն հին,
 Որմէ անդին չունիս երկիր կամ աշխարհ:

Եւ ամոքել ջանա՛ ժըպտուն զաղցրութեամբ
կարօտները երկինքներուն՝ զոր բընաւ
Դուն չը տեսար եւ զոր երազ մ'ապըստամբ
Կ'ողէ երբեմն հըմալքի մը խորն անբաւ:

Դիտէ՛, հողիս, դիտէ՛ աշունը տըխուր,
Ու կըշտացի՛ր դեղեցկութեամբն իր տըժգոյն
Ու բաց պահէ պատուհանը՝ մըշտալու
Իր թաղծալիւ ճշմարտութեան դերադոյն:

Ո՛վ ՓԱՆԱԳԻ ՍՈՒԳԵՐ ...

Ո՛վ փանաքի սուգեր անձուկ իմ եսիս,
Կը թոթուեմ ես ձեր փռին,
Եւ կ'ուզեմ որ վերածաղկի ջինջ՝ հողիս
Յմամբն օրուան առաջին:

Այլ ո՛վ կեանքի ողբերգութիւն, կը ժըպտիմ
Եւ տխուր եմ դեռ միայն.
Ձե՛ն թաց աչքերս նախատինքովն արցունքին,
Հողիս՝ խոցո՛տ է սակայն:

Ու չը գիտեմ կը նախանձիմ թէ՛ բարե՛
կ'արգահատիմ քեզ սիրտս հաճ,
Անգիտակից յիմարու թիւ'ն աշխարհի,
Երջանիկ ու բարգաւաճ:

Մ Ո Ւ Թ Է Ս Ե Ն Ե Ս . Կ Ս

Մուտ է սենեակս, երազներուն իմ տաճար,
Ու ես պառկած եմ անկողնիս մէջ, անշարժ,
Անգըթօրէն անշարժ, ու հոն, չարաչար
Կը համակէ տակաւ զիս այս միտտիկ վարժ:

Պատուհանըս բաց է լազուարդ անհունին,
Թըռիչ կ'առնէ հողիս, կոհակ թըրթըռուն,
Ու վերացման կ'ըմպեմ, արբշի'ռ, ես գինին,
Հոն, դէմ առ դէմ անվերջ, անմեռ իրերուն:

Ու հոն ետ դեռ, ալիշ ու անթարթ, անխըլիւտ.
Կ'ըզգամ հոգւոյս նըրբին սըփուումն անայլայլ.
Մինչ մարմինըս, անսահմանէն ընկճեալ դիրտ,
Կը սորսորի ցուքերուն տակ երկնափայլ:

ԼՌՈՒԹԻՒՆ

Ա՛լ կ'ուզէի զզուանքի մը մէջ խորին
Կընքել դըռնակն իմ շըրթներուս շաղակրատ,
Ականջներըս խըցած դուռսի ժըխորին,
Անձայն խոկմանց հըսկել անկիւնն անարատ,

Ու տիրանալ հոն՝ լըռութեան գանձերուն,
Ստըրջանքովն հին, անօգուտ խօսողի,
Մինչեւ հոգւոյս վերջին կընճիւր սարսուռն
Իռշնութեան մը անդորրին մէջ խաղաղի՛:

ԻՐԻԿՆԱՄՈՒՏԻ ՔՆԱՐ

ՉԵՌՈՒՄՆ ՀՈՎՈՒՆԵՐԳՈՒԹԻՒՆ

Իրիկունը կը ծաւալի ճորին մէջ,
Յուրա գիշերուն բերանաբաց դռներէն՝
Բլրին թաւշուտ կողին վըրայ, մեղմօրէն,
Հովի քընքուշ հեւք մը կ'առնէ ելեւէջ:

Կը թըրթըռայ յուշիկ՝ ղեփիւռը թեթեւ,
Ու գեռածիլ դալարիքը ձըմեռուն
Իր համբոյրին փայփայանքէն՝ ցուրտ մահուն
Վարժես կ'ըզգայ նախազգացումն ակներեւ:

Իրիկուն է, լուռ է գիւղական ամայի.
Վերադարձող կովերը մերթ, սրտագի՛ն,
Կը բառաչեն կարօտն իրենց հորթուկին,
Փողոցներուն մէջ գիւղական ամայի:

Ետ կը դառնան մարդիկ՝ հեռուի դաշտերէն,
Մինչ յոգնութեան տոսլրակը դեռ կը ընկնին,
Հողագործը, դուրսը նըստած իր հիւղին,
Տըրեխներուն կը թոթուէ հողն յամբօրէն:

Ու երկինքի թաւշին խորէն կապտանուշ,
Կը ընկնին կարաւան մը կը հոսի,
Եւ չի կենար, դեռ շատ ցուրտ է, եւ քանդի
Գարունն, աւա՛ղ, դուցէ մընայ դեռ շատ ուշ:

ԱՐԻԻՆՈՏ ԻՐԻԿՈՒՆ

Իրիկուն է. հոգիս կ'երթայ վերըստին
Գիւղէն հեռու, դաշտերուն մէջ, աշնան մօտ,
Եւ գեղամու վըկայ անգարձ կորուստին՝
Լսփոփել իր երկբայանքները շքովթ:

Դեռ անձկագին՝ իրիկունը կ'երազէ
Մայրամուտի խորհուրդին մէջ հոգեխռով.
Հորիզոնը բոցակարմիր սընդուսէ
Կը բըռնի իր ծիրանի վէրքերով:

Խորն երկինքին՝ բիւր երանգներ կը թռչտին.
Դաշտերուն մէջ կը պըլպըլան մեղմ ցուքեր.
Գունատախտակն աստուածային արուեստին
Այս պանծալի իրիկուն մէջ է թափեր:

Արեան անձրեւ մը կը նըժայ ամպերէն,
Որ կը սուզուին ոսկի ծովուն մէջ պայծառ,
Եւ կըրակէ ծըփուն դետ մը, ուղիւօրէն
Կը լըզուըռտէ հորիզոնը բոցավառ:

Արեւն անբոց, արիւնոտ աչք սեւեռուն,
Ինձ կը նայի ուշադրութեամբ մոլեղին,
Ու կը դիւթէ մենութիւնը դաշտերուն
Պակուցիչ փայլն իր վերաւոր նայուածքին:

Հերոսական կարմիր մահճն է արեւին,
Պատանքն ամբողջ՝ արիւնլըւայ կը փըռուի,
Եւ իրիկունն եղերական տըռամին
Գիշերուան մօտ անհունօրէն կը տըրտմի:

Եւ կը սահի՞, կ'անցնի՞ պահը դիւթական,
Մայրամուտի խորհուրդին մէջ գուժաւոր,
Ու կը դիտեմ հորիզոնը գիւղական.
Ուր ա՛լ աւեր ու մոխիր կայ սըգաւոր:

Ա Ղ Օ Թ Ք

Իրիկուն է. խաղաղութիւնն անսահման
Կը սաւառնի դաշտին վըրայ տըրտմադին,
Եւ համբոյրէն զեփիւռներուն ցուրտ աշնան
Կը սարսըռայ մըսկոտ սընդուսն երկինքին:

Հորիզոնին մօտ՝ դաղտակուն ամպերուն
Վերջալոյսին բոցերուն մէջ կը լողայ,
Եւ ջինջ արիւնը մահամերձ արեւուն
Կ'երփնազօծէ օրուան փառքը փախըստեայ:

Հեռուն՝ հըսկայ լեռնաշղթան կը պառկի.
Մառախուղէ ծովն՝ իր կաթէ անկողին,
Եւ գետակին լոյծ ժապաւէնն հեշտակի
Բըլուրներուն կը փաթթուի լուրթ կողին:

Կիրամուտը է, օրհներգութեանց պահն անդոյր.
Կը ճայնարկեն կոչնակները սըխրաղին,
Եւ տուներէն թըռչող խունկը քաղցրաբոյր
Կ'արբեցնէ մթնոլորտը գիւղակին:

Մինչ կը ցընծայ յիշատակըն անոնց որ
Անհետացան անել ճամբուն մէջ մըթին,
Եւ արցունքոտ քաղցըր յուզում մ'անստվոր,
Կը համակէ սըգատխուր մեր հողին:

Մայր բընութեան մըրմունջները բիւրուար
Կը դաշնակունին նուիրական այս ժամուն,
Ու կը հիւսեն մեծ մեղեդին փառաւոր
Զօնուած կեանքի սկըղբունքին սըրբանուն:

Համայնական ծընրադրութեան խորհուրդին
Կը մասնակցի նսեւ քերթողն անանուն.
Ո՛վ բընութիւն, ընդունէ՛ իր սըրտաղին
Պաշտամունքին հըծծիւնները շըւարուն:

Մ Ա Շ Ա Տ Պ Ա Տ Կ Ե Ր Ն Ե Ր

Իրիկուն է. տըժդոյն ցուքեր աշնային
Կը ջըրդեղեն ջինջ գաղտակուն երկինքին,
Եւ իրերը կը սորսըռան՝ յոգնաբեկ
Նըշոյլներու ոսկեղօծման տակ ցըրտին:

Հոն, մըտամիտի ճորակին մէջ ծառախա
Կը թըրթըռայ լըռութիւնը խոր, վըճիտ,
Եւ լըքաւեր այդին մըսկոտ, ծառեր հէգ
Դեռ կ'երազեն խոկման մը գողն անքըթիթ:

Ծառերն աղբատ՝ կը նիհարնան ցըրտահար
Այս ճըգնական հըսկումին մէջ տըրտմադին,
Ձոր, գետնաքարշ տերեւներն ալ հողմավար
Անգութ լըքման սեւ սուգն ունին, վիշտն ունին:

Մերկ.թուփերուն միայնութեան մէջ վախկոտ
Կանանչութիւն մը կը ծըլի փախըստեայ,
Եւ խոտերուն քընքուշ վրձինն՝ հեշտադին
Կը փայփայէ իմ քայլերըս թափառկոտ:

Համեստ, խարխուլ աղբիւր մը հոն, լալադին
Կը հեծկըլտայ լօռուտ գիրկը քարերուն,
Խոր լըռութեան մէջ իր մրմունջն արցունքոտ
Աղաչաւոր աղօթքի շեշտ մ'է թրթռուն

Իրիկուն է. տըժգոյն ցուքեր աշնային:
Կը ջըրգեղեն ջինջ գաղտակուն երկինքին,
Եւ իրերը կը սարսըռան ձանձրաբեկ
Նըշոյլներու ոսկեզօծման տակ ցըրտին:

Վ Ե Ր Ջ Ա Ն Ա Յ Ս Ի Տ Ա Ղ Ե Ր

Այս իրիկուն՝ առաջին
Անգամ բացի ղեփիւռին
Ձըմեռնափակ պատուհանն
Մենարանիս լուռ անկեան:

Վերջալոյս մը կ'երագէր...
Վանկեր, ցուքեր ու կայծեր...
Տարտամ երգ մը վարանճոտ...
Շունչ մը բուրմանց խընկահոտ...

Այս իրիկուն՝ նոր գարնան
Ողջոյններն ինձ կը խընդան
Ու կը ցընծայ վերըստին
Յընորքներուս իմ բազին:

Այս իրիկուն՝ ընդ երկա՛ր,
Փակ աչքերով, խօլաբար,
Ես ծըծեցի բոյրն, — հողի՛ն,
Նամէտ նորեկ սըմբուկին:

Արբեցութիւն մ'էր անանց
Հեշտանքն անուշ այն բուրմանց,
Այս վայրկեանը, է՛ղձ յիմար,
Ուղեցի՛ վերջ չունենա՛ր:

Այս իրիկուն գուռս է բաց
Երազներուս օգտակաց.

Այս իրիկուն՝ թող ցընծայ
Սիրտս՝ յոյզերով նորընծայ:

Եւ եղեգնեայ սըրինգն իմ
Հընչէ տաղեր մըտերիմ,
Ու թող թրթռան հրճուադին
Հոգւոյս լարերը կըրկին:

Այս իրիկուն ես կ'ուզեմ
Ըլլալ տաւիղ մը վըտեմ
Ու մասնակցիլ ցընծադին
Դաշնակցութեանց խմբերդին...

Այլ այս ցընորքն անանուն
Քանդեց զիս այս իրիկուն:

ԶԻՒՆՈՏ ԻՐԻԿՈՒՆ

Զիւնն աւելի՛ շըռայլօրէն կ'իյնայ վար
Տըրտմաթախիծ իրիկուան մը սուգին մէջ.
Բաթիւներուն հեղնալից պարն հողմավար
Կ'ուրուադըծէ իր խօլական եւ եւ էջ:

Կը կործանի անհուն կապոյտն երկինքին,
— Մըրըրկավար ցընորքներուս խենդ խուճապ.—
Ինծի տալով վայելքն աղի, հեշտադին՝
Ունայնութեանն երազներուս հմայաթափ:

Հեռուն՝ ամէն բան կը մարի տրտմազին,
Զիւնին մէջէն՝ որ անդադար կը տեղայ,
Միայն մօտիկ հողմաղացը գիւղակին՝
Կ'երազէ՝ հոն զերթ կնգւաւոր աբեղայ:

Զարագուշակ իրիկուն ամէջ՝ ամէն իր
Սպասում մ'է՝ ճամբուն վըրայ բազմախուլթ,
Եւ ամէն բան լուռ կ'որոճայ մըտացիւր
Նախազգացումը գիշերուն մօտալուտ:

ՃԱՄԲՈՒՆ ՎՐԱՅ

Նոյեմբերի վերջն, իրիկուն մ'երբ տըխուր
Վերելակել կ'ուզաս գիւղիս իմ բըլուր,
Շրթունքները քաղցր հեզութեամբ ժըպտազին,
Մըռա՛յլ ձըմեռ, քեզ կ'ողջունեմ վերջստին:

Կը գտնես զիս նորէն՝ ճամբուն եզրը լայն,
Անձուկին մէջ եկւորի մը ըսպասման,
Սիրտս այս տարի ա՛լ աւելի է շրփոթ,
Հոգիս՝ հոգեր ունի, ճակատս՝ ամպ եւ փոթ:

Ձոր տերեւ մը թըթենիի կիսամեռ
Քայլերուս տակ հեծկըլտանք մը կ'ապրի դեռ.
Եւ, հոն, վարը տերեւաթափ իմ ալդին՝
Սուգը կ'ողբայ դաբնեկորոյս իր փառքին:

Ես՝ խոկալէն վերագառնամ դէպի տուն
Ու յամբարայլ՝ իմ ետեւէս եկուր դուն,
Եւ աշխարհէն ու մարդերէն ալ հեռու,
Հարիւր գիշեր մեր վիշտն հծծենք իրարու:

Այս իրիկուն երբ, ո՛վ ձըմեռ, վերքստին
Վերելակել կուգաս բըլբուկն իմ գիւղին,
Կը գտնես զիս նորէն ճամբուն մէջ երկար,
Ուր կ'ըսպասեմ եկուրին որ դեռ չի՞ դար:

ԿՈՒԳՍՅ ՁԻՒՆԸ

Կուգայ ձիւնը առատութեամբ հեշտագին,
Իրիկունն մէջ՝ անհունօրէն ձանձրահար,
Ձիւնը, անվերջ, դեռ կը տեղայ հողմավար...
Կը քանդըւին բիւր սլալատներն երկինքին:

Բուռն հեշտանքով կը սլորուրէ տէն ինչ,
Համադրաւ ու յաղթապանձ ուրուականն,
Ու սանձարձակ մոլուցքն հովին խօլական
Կը խըռովէ երազներուս հանդարտ նինջ:

Սպիտակին հեշտաւէտ սուգն՝ օձաման
Կը թափանցէ յուշիկ հոգւոյս լըռանիստ,
Եւ իրիկունն եղերօրէն անհանգիստ,
Ինձ կը բերէ անձուկն անվերջ գիշերուան:

Գեռ կը գիտեմ ձիւնը, — կուգա՛յ վերըստին.
Լերդ ծիծաղ մը կ'ամոքէ սիրտս անըզգած.
Ձունիմ ալիւս անձուկ, թախիծ կամ կասկած,
Երբ կը ժըպտիմ ձիւնամուրը իմ բախտին:

ԲԼՈՒՐԸ

Բլրին դաւար թաւշին վըրայ սիրալիր
Ընկողմանած եմ ծուլութեամբ հեշտագին.
Նայուածքս անվերջ վայելք մըն է խոր, ներքին,
Իրիկուան մէջ՝ ուր կ'երազէ ամէն իր:

Միս մինակ եմ ամայութեան գիրկն անբաւ,
Ձոր կը լընու հոգիս՝ անծիր տարած մամբ.
Ձունի երկինք կընձիւ, չըկայ ոչ մէկ ամպ,
Խորն ինքնակալ խաղաղութեան այս անդաւ:

Կը մըլըմըմի աղօթածոյլ մինարէն
Հոն, կապոյտին վըրայ, սէգ ու բարձրաբերձ,
Մաքուր սըլացք աստուածներու դահին մերձ.
Խորն իրիկունան՝ հըսկայ մոմ մը տարօրէն:

Եւ անպատում խաղաղութեան լուռ պահուն
Մինչ կը ձայնէ միւէզիկնին երգն, երկա՛ր,
Հոն, շէրիֆէն, աստեղազարդ մանեակ վառ,
Մութէն առկախ կը կայծկլտի շողշողուն:

ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ

Կը ճաշակեմ արեցութեամբ ըզմայլուն
Խաղաղութիւնն ամառնային իրիկունան.
Աղօթակերպ խոհանքն անշարժ իրերուն,
Եւ աստղերուն՝ որ թաղծօրէն կը պլպլան:

Հորիզոնին խորքին վըրայ, — Թաւիշ լուրթ,
Կ'ուրուազըճուի հեւքն հեռաւոր իրերու.
Համադոյից կըրօնաշունչ այս խորհուրդ-
Կը տողորէ հոգիս՝ հըսկմանցն իմ հըլու:

Անշա՛րժ, անթա՛րթ սաւառնում մ'է ամէն ինչ,
Ու կ'ամբիփոկի նոյն իսկ մըրմունջը յետին.
Կ'երգէ միայն ծըղրիթն անվերջ իր կըռինչ,
Մաքուր կըշուոյթ՝ խոր լըռութեան քընտրին:

Պ Ո Ւ Ր Ա Կ Ը

Վայրի վարդի պուրակին խորն այս իրկուն
Մատուցանել կ'երթամ պաշտօնս առօրեայ.
Ընկողմանած, անշարժ, խոհեմ ու նըկուն,
Եւ անժըպիտ՝ իբրեւ ֆաքիր նորընծայ:

Վարդի պըսակ մը կը կախուի դըլխիս շուրջ.
Լի է հոգիս հեշտութիւնովն իրական
Քուէնքըս ծակող փուշին, եւ ես անտըրտունջ՝
Այս երջանիկ ցաւին յօժար ենթական:

Մինչ կը խընկէ կըռընկենին Թանճրաբոյր,
Շուրջըս մօտիկ անկիւնէ մը անծանօթ,
Կը շուարի հողիս, ծաղկանց մենիկ քոյր,
Երանութեան այս վայրին մէջ քաղցրահոտ:

Ձ Ո Ր Ա Կ Ը

Ձորակին մէջ իրիկունը վաղահաս
Կը ծաւալի խորհուրդներով իր բեղուն,
Հովին հեւքը կը խըլըրտի հազիւ հազ
Սարին վերեւ ուրուատեսիլ ծառերուն:

Աւազանին ջուրը կ'երգէ մեղմ, անվե՛րջ,
Ուռիներուն ոստերուն տակ ծընրադիր,
Եւ իրիկուան լուռէն թորող այս կեղերջ՝
Մահուան երգն է երազներուն իմ պատիր:

Ըստպատման մը գիրկն ինքնամոխի, թաղծաղին,
Կ'անշարժանան տարտամ իրերը համայն,
Դանդաղ թըռիչ մը խորն աղու երկինքին
Կը թեւածէ. . . եւ ամէն ինչ է ունա՛յն:

Ունայնութեան արեւցոլթիւնն հեշտաղեղ
Կը համակէ ըզգաստ հոգիս քըրմական,
Ու թաղուելով գիշերուան մէջ ստուերաղեղ
Ոչ ինչ ինձմէ ա՛լ կը մընայ իրական:

Ի Ր Ի Կ Ո Ւ Ն Ը

Իրիկունը կ'առաջանայ յամրաքայլ,
Եւ կը թողում ձանձրոյթն՝ եզրը գիւղակին.
Կը դեգերիմ երազելէն, հոգեզմայլ...
Հոս՝ ցորենի արտեր, հեռուն իմ ալգին:

Կարեկցութեամբ լի է սիրտըս տըրտմաբեկ,
Ահա՛ գիւղըս, անշուր օրրանն իմ հոգւոյն.
Կ'ուրուագըծուի տանիքներուն շարանն հէգ,
Տերեւախիտ ծառերուն մէջ լըրթաղոյն:

Հոն կը ցցուի զանգակատունը խարխուլ
Հընամենի եկեղեցւոյն, ա՛լ թափուր,
Եւ կոչնակին կը շուռնայ մերթ ջինջ մերթ խուլ՝
Կ'ալեւթըի խորն երկինքին գաղտակուր:

Հոս՝ կիսաւեր հողմաղացը կ'երազէ
Իր քախջախուած բազուկներուն պարծանքն հին,
Մինչ կը խաղան մեռնող ցուքեր տըպազէ՝
Իր որմերուն ծերպերուն մէջ, — հեզնա՛նք սին:

Վերջին կայծեր՝ կ'ոսկեզօծեն լայն ճամբուն
Յոգնած փոշին, հետքեր բոսիկ ոտքերու:
Անծանօթին ծոցէն կ'ողբայ դժօնէ բուն,
Եւ ծըղրիթներն ալ կը ձայնեն իրարու:

Կը խաղաղի իրիկունը մոգական,
Ծիրանագեղ թաղծովեան մէջ երազուն,
Մինչ անուշ բեռն իմ կենցաղիս գիւղական
Անհունօրէն կ'ընկճէ զիս այս իրիկուն:

ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ ԵՒ ՏԵՍԻԼՆԵՐ

Ո Պ Ե Կ Ո Չ Ո Ւ Մ

Նզիսէ Նպիսկոպոս Դուրեանի

Հին դարերու յիշատակներն ապրելու
խոր ցանկութեան մաքուր տենդով համակուած,
Բանաստեղծը, նուրբ մանկաւիկը հըլու,
Աստուածներու պաշտամունքին նըւիրուած,

Կ'երկրագլէ պատկանանքով շըւարուն
Մեծ անցեալին աւերներուն վեհափառ,
Ու կը հայցէ իր ջընկուռին թելերուն՝
Բաղմահադադ ներշնչումը անըսպառ:

Դո՛ւք, նախահօր մըշտասեւեռ, երկնափայլ
Արծաթաբիւր ու ոսկեգոյն աչուղներ,
Կաթեցուցէ՛ք կայծ մ'իւր հոգւոյն մէջ մըռայլ,
Ուր հրաշագիծ՝ շողար անցեալն անըստուեր:

Ոսկի դաստակը երկարէ, ո՛վ Անահիտ,
Ոսկեամայր, ոսկեածին դիցուհի.
Առաջնորդէ՛ խօլ քերթողը բոցամիտ՝
Ըզգաստութեան կածաններէն աշխարհի:

Նանէ՛, տայի՛ր անոր տաւղին թելերուն
Թրթռումները բիւր կշռութեանց սըրբաւանդ.
Պըտղաբերէ՛ ներշնչումն իր շըւարուն՝
Հին հանճարին բողբոջներովն արգաւանդ:

Եւ գեղանի աստուածուհիդ, ո՛վ Աստղիկ,
Հուր-հեքեաթի բոց հերոսին տարփուհի,
Սէրը ցօղէ քերթողին, — քու մանկլաւիկ,
Ու՛ր սիրտը մեծ տարփանքէն չը պաղի՛:

Եւ ան՝ երգէ՛ ամբողջական երգն, անա՛նց,
Մեծ սէրերուն, յոյզերուն, մեծ նրազին.
Օրհնեցէ՛ք զինքն, օր մ'ալ իր շունչն աննախանձ
Իր մեծամոլ անուրջներուն տայ մարմին:

Եւ իր քընարն ի սպաս անմահ ձեր փառքին՝
Նրազատենչ տըղին ձայնը չի՛ մարեր,
Ու կը ցրուէ չորս ծայրերը աշխարհքին՝
Վառ մըտածմանց բիւր կայծերը կենսալիր:

ՊԵՏՐՈՍ ԴՈՒՐԵԱՆ

Տըժգոյն տըղայ մ'էր, կանխահաս սիրահար,
Այրած հոգի՝ այն անսովոր կըրակէն,
Եւ ապերախտ իր կեանքին ալ ըրած քէն,
Ինչպէս կընկան՝ զօր ողորքել չենք կըրնար:

Իր տենդակոծ մատներուն տակ՝ մի քընար
Մերթ մըմընջեց հեծեծագին՝ քաղցրօրէն,
Ու մերթ գոռաց բողբոջի շէշտն հըրեղէն.
Մինչեւ ինկաւ տըժգոյն տըղան վըշտահար:

Բոցի, բոյրի, կայծի, վարդի ու շանթի,
Մերթ խօլ կիրքի, մերթ արցունքի, աղօթքի
Քուրա՛յ մ'էր, ան, հէ՛ղ պատանին բազմացաւ:

Առտուն երգեց. շունչն՝ հատեր էր իրիկուան,
Իր հոգին ալ (վերջալոյս մը կը մեռնէր),
Խունկ մաքրաբոյր, լուռ մըխալով ցընդեցաւ:

ԽԱՆՈՒԹՊԱՆ ՄԸ

Գաւառի մը խորը երկրի մ'աննըշան,
Աւանի մը հին փողոցին անկեան մօտ,
Խանութ մ'ունի փերեղակը մըտաշփոթ,
Կըրպակ մը՝ զոր իր պապէն է ժառանգած:

Այդ կըրպակը՝ սոհմանն է իր դոյութեան,
Շըրջափծը անյեղի՝
Իր աննըշան ու անշըշուկ կենցաղին,
Այդ կըրպակը՝ իր խոհերուն թանկագին
Նըւիրական սուրբ բազին:

Հոն՝ աշխարհի հաճոյքին,
Հոն՝ աշխարհի պէտքին համար,
Փերեզակը՝ մոռնջ ու խոնարհ,
Կը վաճառէ կըտաւ, կերպաս, տըպածոյ,
Եաղմա, դուլպայ, ֆէս, անկուսճոյ՝
Եւ՝ այսեղէն իրեր ջնջին անհամար:

Կըտաւները՝ խոշոր ժանգոտ իր կանգուռով
Կը չափէ,
Ու մըկրատով մ'անասման՝
Կը կըտրատէ զանոնք երբոր պէտք ըլլան,
Ու երկուքն ալ, մըկրատն՝ ինչպէս այդ կանգուն,
Կըրպակին հետ՝
Ժառանգուլթիւն մընացեր է այս մարդուն:

Ամառ օրերն՝ օրն է տարի, օրն՝ անհոն,
Ու նեղ փողոցն է ամալի, անշըշուկ,
Եւ գընորդի մ'իսկ չերեւիր մաղին շուք:

Այդ ճանձրոյթի եւ ըսպաման
Եւ մաղաղկուն ըսպաման մուկ օրերուն,
Խանութպանը, կըծկած անկիւնն իր կըրպակին,
Տազնապահար ու անձկադին,
Կը չափչըփէ սեւ սոսմաններն համբերութեան,
Եւ իր ժանգոտ մըկրատով՝
Կը մըկրատէ, կը յօշոտէ իր յոյսերուն,
Երազներուն խեւ ու դալար
Բողբոջներն անհամար:

Պապենական ժառանգութեան խըստամբեր
Մանրատաղտուկ երկնաքարն իր կըռնակին,
Խանութպանը կըտակայ, խանութպանը՝ անտարբեր

Աշխարհի բիրտ հեղնանքին,
Բոսոր արեան բիծ՝ մ'իր տըփգոյն շըրթունքին:
Ժառանգական երկնաքարն անասման
Կը ծանրանայ անկարեկիր, անհընարին,
Տառապատանջ՝ այլ անբասիր
Հագւոյն վըրայ առ անձնամուլ փերեզակին:
Եւ այս անգութ հարկն՝ իր հոգին կը ջընջէ,
Կ'ընկճէ դինքը, կը փըշըէ կամքն իր վերաւոր,
Ու եսութեան վերջին ծիւերն իր սըրտին՝
Կը փեթըռտի՛ն, կը փեթըռտի՛ն:
Ու չըլլային եթէ կանգունն ու մըկրատ,
Փերեզակը, իր իղձերովն անըսպառ,
Երազներովն իր առատ,
Այս աշխարհի լուրջ, հեռատես
Իմաստութեան խոհմ' աչքին՝
Կորած, կորսճ էր իսպառ:

Հիմա բիւր փառք արարչին,
Որ շընորհեց իմաստութիւնն իր երկեղին
Այս աննըշան մարդուն ջընջին,
Ու՝ ո՛չ մէկը ոչինչ գիտէ իր ներսէն,
Ո՛չ ոք ոչինչ պիտի գիտնայ իր ցաւերէն,
Ու վըշտադին պատմութիւնն իր փըճացման՝
Պիտի անցնի լուռ, անլաւեր, աննըճար,
Եւ իր անգոր երազները թանկագին՝
Պիտի չիճան դո՛հ՝ այս ռամիկ աշխարհին
Պիղծ, շընական ծաղրանքին:

Ու մինչեւ վերջն իր օրերուն սեւածիր,
Հոն, կըրպակին կըծ կած անկիւնն աննըճար,
Փերեզակը մոռնջ ու խոնարհ,

Պիտի ծախէ կըտաւ, կերպաս, տըսածոյ,
 Եաղմա, դուլպայ, ֆէս, անկուածոյ,
 Եւ այսեղէն նիւթեր ջընջին անհամար,
 Իր հինաւուրց կանգունով
 Չափըփելով սեւ սահմաններն համբերութեան,
 Եւ իր ժանգոտ մըկրատով
 Յօշոտելով իր յոյսերուն
 Եւ իր վըսեմ անուրջներուն
 Բողբոջներըն անհամար, բողբոջներըն անըսպառ
 Իբր աշխարհիս իմաստութեանը համար:

Ա. Յ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

«Գեղեցիկը, ճըմարիտըն ու բարին...»
 Կը ճառէր ան աշխարհի չորս հովերուն.
 Կ'ուսուցանէր անկեղծ շեշտով մը թրթռուն,
 Ինկած մորդոց ուղեկորոյս արջառին:

Մարեցաւ ինք, այլ իր մըտքին՝ կը վառին
 Իտէալով լուցուած մոմերը ցընծուն,
 Ու կը հնչէ դեռ սըրտաբուխ ալէլուն
 Իր մաքրափայլ ոսկեղինիկ բարբառին:

Այս լաւատես անուրջին՝ լի հեշտանքով,
Տըքնեցաւ ան, արի՛ դարբինն, յուզմանց բով-
նոր մարդկութիւնն կըռել, կոփել կ'երազէ՛ր:

Ո՛վ կամաւոր անմահութեան հաւատքին,
Ինկա՛ր,— անմեռ մընաց մեր մէջ քու հոգին.
Յիշատակիդ՝ մաքուր հալուէ, խունկ ու սէ՛ր:

ՍՊԻՏԱԿ ԵՐԱԶ

ՍԻՊԻԻԿ

Լուռ երկայնքովն հորիզոնն տալամած-
կը դեգերի ուղեւորը վարանոտ,
Եւ գիշերուան արհաւրալի դըռնէն բաց՝
Սեւ ուրուական՝ կ'իջնէ խաւարը շրփոթ:

Կը տեղայ ձիւնն՝ անկարեկիր թուլութեամբ,
Կանգնելով իր անհուն տաճարն ըսպիտակ,
Եւ բընութեան հոգին թաղծոտ, մըտամիտի
Կը սարսըռայ այս ձիւնեղէն սուգին տակ:

ձերմակ տըխուր դաշտերուն մէջ անսահման,
Արհաւիրքը կայ լուռ, խողաղ իրերուն,
Եւ ըսպիտակ բըրդաշարը լեռներուն
Ունի խորին լըրջութիւնը ըսպասման:

Մերթ կը լըսուին տարտամ վանկեր վայրենի,
Խուլ արձագանգ՝ լերանց կարմիր կըրքերու,
Եւ հէգ ճամբորդն արհաւիրքի տենդն ունի,
Իր ծածկամիտ ճակատագրէն՝ շըւարուն:

Կը մըթագնի ցուրտ նայուածքը ճամբորդին,
Այս ըսպիտակ ողորման մէջ՝ խեղդամահ,
Ու կը դիզուի ձիւնն անտարբեր իր չորս դին,
Սեւ մատնութիւն, յուշիկ, անձայն ու խողաղ:

Եւ ան՝ հըպարտ՝ կը մարտընջի անտըրտունջ,
Անգութ ձերմակ յարձակման դէմ դատախազ,
Եւ հովին դէմ որ կը յուզուի սառնաշունչ,
Արհաւրալից իրիկուան մէջ վաղահաս:

Ա՛լ կ'սպառնին վերջին ուժեր մարդկային,
Եւ ճամբորդը կ'ընկճի՝ բախտին անձնատուր,
Մինչ երկիւղի չունի արատն իր հոգին,
Խիղճն՝ ապահարկ նուաստացման խայթէն սուր:

Այլեւս անուշ ձերմակ անուրջ մ'ունըման
Կը լեցընէ արի ու քինջ իր հոգին,
Արբեցութիւնն այս անբասիր պարտութեան
Ձայն կը թաղէ մոռացման գիւղն հեշտագին:

Ու կ'երկարի՝ սլահն ըսպիտակ երազին,
Հեռու՝ մարդոց գիտութենէն սըրբապիղծ:
Կը ցըրտանան հոն կըրակէ՝ կերքերն հին,
Ու կը սառնին ամէն պատրանք, ամէն իղծ:

Մահը, բարի՛ ազատարար, կը հասնի
Վըսեմ պահուն անպարագիւր անուրջին,
Եւ ուղեւորն ա՛լ մարդկային հոգ չունի,
Երանաւէտ սեմին վըրայ ոչինչին:

Տակաւ գիշերն իր անսահման սեւ շուրջառ
Կը տարածէ դաշտին վըրայ մենաւոր,
Թաղելով այս մաքուր խորհուրդն՝ իր յամառ
Եւ ցըրտագին ծալքերուն տակ սըգաւոր:

ՈՍԿԻԱՄԱՅՐ ԴԻՅՈՒՀԻՆ

Ֆիկին Զապել Խաչեանին

Ո՞վ ինձ կուտար ամանորի հրճուանքն հին,
Նաւասարդի մարգարտավառ ջինջ առտուն,
Սոյրն եղջերուաց, վազելն՝ ազատ եղներուն,
Ո՞վ ինձ կուտար հանդարտ ծուխը ծըխանին:

Գինով հոգիս՝ անլուռ բամբուլ՝ ցընծաւին
Կը հաւաներդէ յուշքն հինօրեայ տօներուն,
Եւ կը փորձէ հընչել քընարն իմ թրթռուն՝
Վաղընչուց փառքն Աստուածուհւոյն ոսկեծին:

Ըզգաստութեան, իմաստութեան Մայր, Թոյլտու՞ր
Ոգել պարծանքդ՝ հոգւոյս խանդովն երկնատուր,
Եւ քընարիս բիւր լարերը թող թընդա՛ն:

Յետամընաց վիպասանն եմ շըւարուն...
Իցի՛ւ շունչըս ձուլուի երկնից հովերուն,
Եւ յաւիտեան հընչէ նոր երգն այս գողթան:

ԵԳԻՍ ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ

Յանդուգն՝ ինչպէս միստիկ ֆաքիր մ'ընծայաւոր,
Խօլ թեկնածու՝ վերանցական ճշմարտութեան,
Յար կը փորձէր ան փեռեկել քօղն խիսեան,
Խարխափելով իր մըտածման նշդրակն անդօր:

Ու զինաթափ՝ յիմար փորձէն հանդիսաւոր,
Մորմոքելով մոնաղն անոք խորն իր անկեան,
Ա՛լ կ'ընկըրկէր սեւ անդոհէն անեղրութեան,
Անկարելի ուխտի մ'անբախտ իբր ուխտաւոր:

Ու մոլորո՛ւն, ցընորաբե՛կ եղրը վիհին,
Հիմա կ'ըմպէ մոռացութեան լեզի գինին,
— Բարե՛ր գեղթափ իր մարդկային բիւր ցաւերուն:

Մինչ՝ հեզնալից գեղեցկութեանց հանդիսավայր,
Մըշտանորոգ պատրանքներու հինաւուրց մայր,
Դուն վաղեմի մեծ ըսփինքսն ես, ո՛վ բընութիւն:

ԵՐԿՐԱԽՏ

Ծովէն անդին, ու լեռներէն ալ անդին,
Մառախողին խորն երազի մ'ոսկեփայլ,
Աշխարհ մը կայ, որուն պատկերն հոգեզմայլ
Կը կորսըւի ծոցն անըստոյգ անդունդին:

Զքնա՛ղ աշխարհ, ուր խոկումներս կը փլթթին,
Անըջահիւս տեսլերեւոյթդ անայլայլ
Կը լեցընէ պարսպն հոգւոյս իմ մըռայլ
Որ՝ թաղծարեկ՝ դքեղ կը տենչայ վերըստին:

Կը խոսափին տարտամին խորն օրէ օր,
Իզու՛ր նայուածքս երեւոյթին դիւթաւոր
Կը նըկըրտի ճըշդեւ վայրկեանն հոսանուտ:

Ու գինովցած անկարելի երազէն,
Ոտքերըս դեռ յամառօրէն կը վազեն
Անվերջ ճամբուն երկայնքին վրայ բազմախոլթ:

ԿԱՐՄԻՐ ԵՐԿՈՒՆՔ

Խաւարակուռ գիշերն էր
Ըսկըզքնական դարերուն,
Եւ խորհուրդը կը պատէր
Ըստուերն անձեւ իրերուն:

Կ'երկնէր երկինք ու երկիր:
Կ'երկնէր ծովը ծիրանի...
— Ու եղէգնիկ մը կարմիր
Ծոցւոր ալին կը ծընի:

Եւ եղէգին փողէն՝ ծուխ,
Կըրակ ու բոց կը ժայթքէր,
Ու բոցերէն բազմաբուխ՝
Պատանեակ մը հըրահեր:

Իր մօրուքն էր բոցեղէն,
Արեւ՝ աչքերն էին զոյգ...
Այս կըրակի խօլ խաղէն
Ի՞նչ կ'ըսպասուէր... — Անըստոյգ:

Այլ ծիրանի բոցերէն
Վիժակները խաւարին
Հըրդեհուելով համօրէն
Կը պատառուին, կը վառուին:

Հոժ մոմերուն տակ մըթին
Հորիզոնին վերեւի
Կարմիր օձեր կը թըռչտին.
Հրդեհն, անհուն, կը փռուի:

Կը բըռնիկի ծովն ըսփիւռ
Եւ իր լանջքին վըրայէն
Հըրթիւներու բոյլեր բիւր
Ձըւարթ պարեր կը պարեն:

Ու կը պարէ պարմանին
Խորն այս տօնին նախնական.
Երկինք երկիր ի՞նչ ունին...
— Ծաղուսն է այս նոր օրուան:

ՍՈՒՐԲ ՄԵՍՐՈՊ

Երանելին՝ մենակեաց մ'էր նորատի,
Հոգին՝ ազատ անցաւորին պայմանէն,
Եւ անձնատուր երողի մը տարօրէն
Որ մենսութեան անկիւնին մէջ կը վըթթի:

Տըւայտանք մը խոր, անըսիտի կարօտի
Մենակեացին կը պըրկէր սիրտն ուժգնօրէն,
Պիտի դըտնէ՛ր, երբ դար շընորհն հըրեղէն,
Պայծառ բըղխում աստուածային ոլորտի:

Եւ աղօթքի պահու մը մէջ վերասլաց,
Հոգւոյն վըճիտ ամենատես աչքը բա՛ց,
Տեսա՛ւ շարանն հըրաքանդակ տառերուն...:

Ու դարե՛ր վերջ, նոյն իսկ դըպիր մ'անըջան,
Այդ նիշերով թեւ կուտայ իր ներշնչման,
Սուրբին ձօնուած իր այս տաղովն անանուն:

Բ Ի Լ Ո Ք Ի Յ Ե Ա Ռ Ի Ն

Սեմին վերայ արշալոյսին նորափայլ,
Զոր յաղթական սուրդ՝ արիւնեց, ո՛վ քերթող,
Կ'ողջունեն քեզ ձայներ՝ ցեղին այն մընայլ
Որուն ընծայ բերիւր անուանդ՝ վէս կոթող:

Արիւնաներկ հայ պատմութեան մութ էջին՝
Պիտի շողայ անջինջ՝ անունդ ոսկետառ,
Եւ երկրաբնակ դժբախտ եղբայրն իմ վերջին՝
Պիտի յիշէ զքեզ սըրտագին, ո՛վ փխեառ:

Իսկ ես՝ թաղծոտ Արեւելքին հիր ծաղիկ,
Հին հայութեան աւերներէն՝ խըլեակ սին,
Առ քեզ, ո՛վ մարդ, իբր հոգեհոգէր երախտիք,
Կը բերեմ խունկն արիւնաներկ իմ ուխտին:

Ու կը թոթուէ քընարս՝ լարերն իր խղուած
Անկիւնին մէջ մութ ոճրապարտ օրուան հին,
Մինչ խընդութիւնն ազատ երգին յաղթապանծ
Կը լեցընէ ամայութիւնն իմ սըրտին:

Եւ ջերմեռանդ ուխտիս իբրը վեհ վըկայ,
Զինջ կապոյտին խորութեանց մէջ մըշտաւառ,
Իմ նախահօր անմեռ աչքերն հեռակայ
Պիտի քըթթեն իրենց հրճուանքն անբարբառ:

Ս Կ Ի Ի Տ Ս Ր

Վայելեցի հրատույրը խիստ ու լուրջ
Խաղաղուէտ դամբաններուդ նուիրական,
Նոճիներուդ միտիկ խորհուրդն հինաւուրց,
Ոսկեզօծուած՝ իրիկուան մէջ մոգական:

Ու Չամըճան, վեհ բարձրութիւն, կաղզուրիչ
Իմ գետնաքարշ նըւաստութեանս չըբոտի,
Բլուր երջանիկ՝ ուր մըտածումն է թըռիչ,
Ուր խընկաբոյր կըռընկենին կը փըթթի:

Տեսայ հեռուն օձադաւար ուղին լայն,
Տեսիլն հրափայլ՝ կարաւանին ուխտաւոր,
Որ իրիկուան մէջ կ'անհետի լըռեւեայն,
Խորն երազուն բըլուրներուն լուսաւոր:

Ես՝ տենչահար ու շուտուն այցելու,
Ձեզի՝ բերի հողւոյս անմեռ իղձերն հին,
Եւ նախընծայ ուխտիս յուշերն օգտչու
Դեռ կը մըխան խորը թաղճոտ իմ մըտքին:

ՄԱՏԹԷՈՍ ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

Հընամենի հողագործի մը նըման
Աշխատութեան մշտագլար ուխտաւոր,
Կէս դար մ'ամբողջ, վաղուան յոյսով բեղմնաւոր
Մըշակեցիր մըտքերու հողը խոպան:

Եւ ցանեցիր սերմերն անմեռ մըտած ման,
Տըխուր մարդոց ուղեղին մէջ աղցաւոր,
Ու մեկնեցա՛ր, ամուր՝ յոյսով լուսաւոր
Երազներուդ վաղուան փայլուն բողբոջման:

Սերմերն առոյգ՝ բընաւ պիտի չը մեռնին
Ըսպատման մէջ վաղորդայնի գարունին,
Ու խորն յուռթի մըտքերուն՝ ծիւ պիտի տա՛ն:

Եւ գունաւեղ ծաղիկներովն այն սերմանց
Պիտի հիւսեն փառքի պըսակ մը անանց
Բու պանծալի եւ անըստուեր մեծ անուան:

1908-ի ԿԵՆՏՐՈՆ
արքիպ.

ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ ԱՐԵՒԻՆ

Ողջո՛յն քեզի, ազատութեան նոր արեւ,
Կարմիր ծաղիկ երկարատեւ երկունքին
Արեւնլըւայ՝ կը փողփողիս իմ վերեւ,
Ու կը ցընծայ քեզմով՝ մըռույլ երկինքն հին:

Ես՝ շըլացած փայլակնաձեւ տեսիլքէդ,
Կ'երկըրագեամ փառքիդ առջեւ անսահման,
Ու կը տեսնեմ կարմիր ուղին լուսահետ՝
Ձոր կը գըծես խորն այս նորոգ առտըւան:

Սեւ ու անյայտ դիշերուն մը ոճրաբոյր
Երկարատեւ ըսպասումէն մաղադկուն,
Այս առաջին առտըւան մէջ ոսկեթոյր,
Բարի՛ արեւ, կը գըտնես զիս մըռտարթուն:

Ողջո՛յն քեզի, ազատութեան աստղ անշէջ,
Իմ փախըստեայ մարդկայնութեանս պարզեւիչ,
Այս նորածագ ջինջ առտըւան տօնին մէջ
Արդարութեամբդ արբեցուր զիս քիչ առ քիչ:

Մեծ վայելուէ վերջալոյսերդ ես տեսայ,
Ուր արեւին հիւր նարինջը կը պանծայ,
Խաղաղաւէտ մահուան մը դիրկն ոսկեփայլ:

Երջանկութեան Սե՛մ, կը թողում քեզ նորէն,
Ու կը յուզուի սընանկ սիրտըս հեզնորէն
Դեռ տենչալով բիւր դիւթանքներդ հոգեզմայլ:

Ս Թ Ա Ն Պ Ո Ւ Լ

Տեսայ ըզքեզ վերըստին, ո՛վ Սթանպուլ,
Շըքեղապանծ խորհրդաւոր պերճ ոստան,
Եւ հիւրընկալ ափունքներուդ ասպատան՝
Ուխտի բերի քեզ երազներն իմ խարխուլ:

Տեսայ ժողատ պարիսպներդ կիսափուլ,
Դամբաններդ՝ զոր կ'եզերէ նոճեստանն,
Եւ հարեմներդ՝ ուր Արեւելքն հեշտական
Կը բանտարկէ միսի դանձերն իր զանխուլ:

ՄԵՌՆՈՂ ՏԱՐԻՆ

Մեռնող տարւոյն սեմին վըրայ ձիւնեղէն,
Տաղնապահար ես կ'ըստասեմ առանձին,
Դեկտեմբերի ձմեռնաշունչ երախէն
Դեռ կը լըսուին վայրագ երգերը հովին:

Կարմիր տարւոյն սեմին վըրայ մինակուկ,
Ինչպէս տան մը՝ ուր ոճիւրներ կը մըխան,
Կըռնակս անոր ես դարձուցած անաղմուկ
Մռնալ կ'ուզեմ թէ հոն յոյսեր խաչուեցան:

Կասկածելի տունին դուռը խարխըլած
Կ'ուզեմ վաղել մոռացումով մ'աննըկուն,
Ու թողուլ հոն տառապանքի հեծն ու լաց
Անյուսութեան լուռ դիշերի մը անքուն:

Գիշերուան մէջ՝ արեան բոյրովը մոլի,
Ուր տակաւին տարակոյտներ կը հեւան,
Ես կ'ըստասեմ դեռ՝ անձկոտ սիրտս՝ յոյսով լի,
Ժըպխներուն բոսոր՝ նորոգ առաքւան:

ՊԱՐՈՒՀԻՆ

Սխակից

Վերջալսյոր դեռ կ'երադէ լեռներուն
Լուրթ կողերուն վերայ անուրջ մ'ոսկեղէն,
Եւ շողերու խարտեաշ խուրձ մը շըւարուն՝
Հարէմէն ներս կը սըսըրդի հեշտօրէն:

Կը հովասրէ գարնան զեփեւ մը՝ թեթեւ
Վիժակները պատուհանին կիսաբաց,
Հարէմէն կը ծըփայ խորն հեւ իհեւ՝
Ըստուերներու կասկոյտ պար մը ոսկեմած:

Բարձիկներու ձիւնագէղի մը վըրայ
Ընկողմաներ է հանըմը մեղիօրէն,
Բազմոցէն վար կախուած՝ հեշտիւ կ'երերայ
Պիրդ ու նազոտ ձոյլ սըրունքը ձիւնեղէն:

Իր հինայուած մատուըներով կը դափէ
Ծընծղայաւոր նըրբին դափ մը սարսըռուն
Որ կը դողայ ոսկեքանդակ սատափէ
Նըրբագալար շըրջանակին մէջ թրթռուն:

Եղանակ մը թեւ կ'առնէ իր շըրթներէն,
Ծոյլ վանկերու ծըփուն պար մը հաղի՛ւ հաղ,
Մինչ կը պարէ սենեակին մէջ՝ քրմօրէն՝
Պարուհի մը նոճեհասակ, նոճենա՛ղ:

Ապակիէ բահաւանդներ դոյնըդդոյն
Կ'ողջագուրեն յոյր ծըղիներն իգական,
Եւ յուռութքներ կ'իյնան վիզէն պարուհւոյն
Էնթարին, լանջքին վըրայ դիւթական:

Կըշուութիւններ, դանդա՛ղ ու ծո՛յլ ու ծըփուն,
Կ'արբեցընեն նազելագեղ պարուհին,
Որ հեշտօրէն կը կարկառէ սարսըռուն՝
Շըքեղ դանձերն իր դիւրաթեք իրանին:

Դատտակներուն կերառութեամբն իր ճարտար,
Ան կը թըւի՝ ափերուն մէջ վարդադոյն,
Քաղեւ օդէն նոր պատրանքներ անդադար,
Որ խոյս կուտան մատիկներէն պարուհւոյն:

Ու երբ, թեթեւ, կը պլտուտքի թեւամբարձ,
ինքն իր վըրայ իբրեւ փարոս մ'անայլայլ,
շըրջազդեատին հողմահարէն դարձ ի դարձ՝
Դուրս կը ժայթքէ զոյգ մը սըրունք ձիւնափայլ:

Ու մերթ, նաղո՛վ, գըլուխն սւսին կը հակի,
խոստաներու ռզկոյզին մէջ յորդազեղ:
Կը շողշողան խոշոր օղերը սակի՝
Իր կըշտաւոր նազանքներէն հեշտադեղ:

Եւ յետ ընդ կոյս՝ մէջքը յանկարծ կը շըջի,
Տալով պորտին յայրատ խաղացք մ'առաձիգ,
Մինչ կը պուծկան էնթարիէն նարընջի՝
Չոյգ ծիծերուն ձիւնաբլրերն համբարձիկ:

Խո՛ւր, կիսափո՛ղ, մեղկ նայուածքը պարուհւոյն
Կը սըպրդի թարթիչներուն ընդմէջէն,
Եւ նըրբագիծ սեփսեւ շուփան յօնքերուն՝
ձերմակ դէմքին կուտայ փայլ մը տարօրէն:

Ու կը պարէ ան, կը պարէ՛ դեռ երկար,
Ըստուերներուն մէջ գունազեղ իրիկուն,
Մինչ հանըմը կը դափէ դափն անդադար,
Ենծղաներն ալ ցանկութիւնէ կը գողան:

Ա՛լ լեռներուն վերեւ բան չէ մընացեր
Ոսկեցընցուղ վերջալոյսին երազէն,
Եւ անթափանց գիշերածոր ըստուերներ
Հարէմին լուռ խորհուրդները կը հիւսեն:

Վ Ե Ր Ջ Ա Ր Ա Ն

Թո՛ղ սըրտասլնդէ ըզքեզ տակաւին
Հո՛գիս, գէշ գըրքի մը պարծանքին ունայն.
Կը սիրես կեանքը ու դեռ կ'ապրես զայն,
Քանի չէ ցամբած հեգնութեան գինին:

Եւ չես գանգատիր եթէ եղաւ որ
Դիրքըդ չըստեղծեց նոր յոյզ մ'իրական.
Դիտե՛ս, վըձիւն է՝ ճակատագրական
Կը համակերպիս բախտիդ՝ գըլեփկոր:

Կը ջանաս փրկուիլ հոգերէ ունայն,
Ու կը խորտակես կապերը բոլոր,
Եւ քաղցրաժըպիտ՝ կ'երթաս անմոլոր՝
Դէպի խորհուրդը անվերջ գիշերուն:

Յ Ա Ն Կ

Հակասագրական ուլիս

5 ✓

ԲՆՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏ

Ամառ զիւեր

9 ✓

Անրջանի

11 ✓

Ապրելու զինովութիւն

13

Բայալում

15 ✓

Զմեռ զիւեր

17

Աւանային

19

Իմ այգիս

21

Շուրերուն տակ

23

Հորմակ տուն

25

Զմեռուան զիւեր

27

Աւասիային ներքեւ

30

Զիւեր

32

Աւան զիւեր

34

Աւան ծաղիկներ

36

ԽՈՒՆԿ ԵՒ ԲՈՒՐՎԱՌ

Այսպէս, կեանքին	41
Տխուր մուսայ	43
Պղծուած պատարագ	45
Զմեռ գիշեր	47
Առանձնութիւն երազ	49
Պատարագ	51
Գիշերուան նամբորդը	53
Վերադարձ	55
Կարօտներս	57
Ներշնչում	59
Անել երազ	61
Օրս	63
Սիրսս անբաւ սուգերով	65
Որքան զգաս	67
Քնար, գիտե՞ս	69
Դիտե՛ հո՛գիս	71
Ո՛վ փանաքի սուգեր	73
Մութ է սենեակս	75
Լռութիւն	77

ԻՐԻԿՆԱՄՈՒՏԻ ՔՆԱՐ

Զմեռուան հովուերգութիւն	81
Արիւնճս իրիկուն	83
Աղօթք	85
Մաշած պատկերներ	87
Վերջալոյսի տաղեր	89
Զիւնճս իրիկուն	91
Ճամբուն վրայ	93
Կուգայ ձիւնը	95
Բլուրը	97

Խաղաղութիւն	99
Պուրակը	101
Զորակը	103
Իրիկունը	105

ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ ԵՒ ՏԵՍԻՆՆԵՐ

Ոգեկոչում	109
Պետրոս Դուրեան	111
Խանութպան մը	113
Ռ. Յ. Պէրպէրեան	117
Սպիտակ երազ	119
Ոսկիամայր դիցունին	122
Եղիա Տէմիրնիպաշեան	124
Երկրախօս	126
Կարմիր երկունք	128
Սուրբ Մեսրոպ	130
Բիւժե Քիլեանին	132
Սկիւտար	134
Մաքսէոս Մամուրեան	136
Ազատութեան արեւին	138
Սրանսով	140
Մեռնող տարին	142
Պարունին	144

ՎԵՐԶԱԲԱՆ

Վերիպակ	✓
Ցանկ	

Վ Ր Ի Պ Ա Կ

ՍԵՍ.Լ. ՈՒՂԻՂ

Էջ	22	տող	9	մըղուի	մըզուի
»	24	»	16	հիւլէնքս	եւ հիւլէնքս
»	26	»	6	մը	մի
»	27	»	1	սենեակին	սենեակիս
»	»	»	5	երկինքին ու	երկինքին,—
»	29	»	3	խուլ	փուլ
»	33	»	1	երկինքէն	երկինքին
»	59	»	9	տըխուր:	տըխուր
»	114	»	27	երկնաքարն	երկնաքարն
»	120	»	6	կըրքերու	կըրքերուն
»	129	»	8	անըստոյգ	անըստոյգ:
»	138	»	2	երկունքին	երկունքին,

Կեդրոնացեղի
ՊԱԼԵՆՑ ԳՐԱՏՈՒՆ
ԳԻՆ
6 ՂՐՈՒՇ

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0343380

38470

